

ЧОРНОМОРСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ПЕТРА МОГИЛИ

НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ІНСТИТУТ ПУБЛІЧНОГО УПРАВЛІННЯ ТА
АДМІНІСТРУВАННЯ
КАФЕДРА МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ ТА РЕГІОНАЛЬНОГО
РОЗВИТКУ

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА
перший (бакалаврський) рівень вищої освіти
спеціальність 281 «Публічне управління та адміністрування»
ОПП «Адміністративний менеджмент»

на тему: «ДЕРЖАВНА ПОЛІТИКА ЩОДО МІЖНАРОДНОГО
СПІВРОБІТНИЦТВА УКРАЇНИ У СФЕРІ МІЖНАРОДНИХ ВІДНОСИН»

Виконала: студентка 4 курсу 437 групи
галузь знань:
28 Публічне управління та адміністрування
спеціальності:
281 Публічне управління та адміністрування
Толмачова Таїсія Олександрівна

Науковий керівник:
кандидат наук з державного управління,
доцент
Штиршов Олександр Миколайович

Рецензент:
доктор політичних наук, професор
Євтушенко Олександр Никифорович

ЗМІСТ

ВСТУП.....	3
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ДЕРЖАВНОЇ ПОЛІТИКИ МІЖНАРОДНОГО СПІВРОБІТНИЦТВА У СФЕРІ ІНФОРМАЦІЙНИХ ВІДНОСИН.....	6
1.1. Поняття та класифікація інформаційних відносин.....	6
1.2. Нормативно-правова база міжнародного співробітництва у сфері інформаційних відносин.....	14
Висновки до першого розділу.....	22
РОЗДІЛ 2. АНАЛІЗ ДЕРЖАВНОЇ ПОЛІТИКИ ЩОДО МІЖНАРОДНОГО СПІВРОБІТНИЦТВА У СФЕРІ ІНФОРМАЦІЙНИХ ВІДНОСИН.....	24
2.1. Державна політика у сфері міжнародних відносин.....	24
2.2. Інтеграція України у міжнародний простір інформаційних відносин.....	36
Висновки до другого розділу.....	45
РОЗДІЛ 3. УДОСКОНАЛЕННЯ ДЕРЖАВНОЇ ПОЛІТИКИ У СФЕРІ ІНФОРМАЦІЙНИХ ВІДНОСИН.....	46
3.1. Шляхи вдосконалення державної політики щодо міжнародного співробітництва у сфері інформаційних відносин.....	46
3.2. Перспективи розвитку інформаційних відносин на міжнародній арені.....	52
3.3. Удосконалення міжнародного співробітництва у сфері інформаційних відносин.....	63
Висновки до третього розділу.....	70
ВИСНОВКИ.....	72
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	75

ВСТУП

В умовах сучасного розвитку інформаційного суспільства та державної політики у національних та міжнародних масштабах зростає роль та цінність передачі інформації. Дійсно, сучасна людина все частіше віддає перевагу цінній інформації, її якісного використання та застосування на практиці для отримання матеріального та соціального блага.

Держава намагається автоматизувати усі процеси в економіці та політиці, зробити максимально доступними ресурси щодо доступу до загальної інформації щодо різних об'єктів та суб'єктів інформації. Європейські країни, звичайно ж, випереджають Україну у розвитку інформаційного простору. Але Україна починає розвиватися у даному напрямку, і є перспектива найближчим часом досягти гармонії в інформаційних відносинах як на загальнодержавному рівні, так і на міжнародному.

Особливо цікавим є тематика інформаційних відносин на міжнародному рівні. Адже країни-сусіди є значно прогресивніші, і для успішного співробітництва Україна має швидкими темпами розвиватися у цьому напрямку. Ось чому тема даної роботи є досить актуальною для нашої країни.

Інформація має використовуватися для корисних цілей, допомагати реалізовувати поставлені завдання та вирішувати проблемні питання значно швидше, ніж раніше. Але тут важливим є своєчасний захист інформаційних ресурсів. Адже завжди є ризик несанкціонованого доступу, протизаконного використання ресурсів, порушення технології обробки інформації, запуску програм-вірусів, перехоплення інформації в технічних каналах тощо.

Одним із найбільш важливих стратегічних напрямків політики України є розвиток інформаційного суспільства з урахуванням міжнародних вимог до суспільства, а також впровадження новітніх інформаційно-комунікаційних технологій в усі сфери суспільного життя і в діяльність органів державної влади.

Питання державної політики процесами міжнародного співробітництва

України в сфері інформаційних відносин у вітчизняній науковій літературі не досліджувалась на бажаному рівні. Розкривалися лише окремі аспекти, або ж частково. Серед них такі науковці, як наприклад, С. Алексєєв, І. Арістова, К. Беляков, В. Білоус, В. Богуш, В. Брижко, В. Вернадський, О. Данільян, Д. Дарендорф, О. Дубас, В. Іноземцев, Р. Калюжний, М. Кастельс, А. Колодій, С. Комов, В. Копилов, В. Копейчиков, Т. Костецька, Н. Кушакова, М. Левицька, В. Ліпкан, О. Литвиненко, О. Соснін, Е. Тоффлер, Б. Турен, В. Шилінгов та інші.

Мета дослідження – визначення теоретичних і правових засад забезпечення державної політики процесами міжнародного співробітництва України в сфері інформаційних відносин.

Для досягнення поставленої мети у ході написання даної роботи необхідно розв'язати наступні завдання:

- 1) визначити поняття та класифікацію інформаційних відносин;
- 2) розкрити рівень нормативно-правового забезпечення міжнародного співробітництва у сфері інформаційних відносин;
- 3) охарактеризувати та проаналізувати державну політику у сфері міжнародних інформаційних відносин;
- 4) встановити перспективи розвитку інформаційних відносин на міжнародній арені;
- 5) запропонувати шляхи удосконалення державної політики міжнародного співробітництва інформаційних відносин та інтеграції України у міжнародну сферу інформаційних відносин.

Об'єктом дослідження виступають інформаційні відносини у процесі міжнародного співробітництва України.

Предметом дослідження є засади державної політики під час процесів міжнародного співробітництва України в сфері інформаційних відносин.

У процесі написання роботи були застосовані наступні методи дослідження:

- 1) теоретичні основи та базова характеристика процесів міжнародного співробітництва у сфері інформаційних відносин – за допомогою методів

систематизації, порівняння, узагальнення існуючого вітчизняного та закордонного досвіду;

2) аналіз державної політики у сфері міжнародних відносин – за допомогою систематизації, прогнозування, статистичного та економічного аналізу сучасної політики України;

3) визначення шляхів удосконалення державної політики сфери інформаційних відносин – за допомогою узагальнення та систематизації передового світового досвіду та наукових праць відомих економістів, порівняння успішних результатів країн-сусідів.

Структура та обсяг роботи. Кваліфікаційна робота складається зі вступу, трьох розділів, сіми підрозділів, висновків, списку використаних джерел. Основна частина складає 71 сторінку. Загальний обсяг кваліфікаційної роботи становить 82 сторінки.

РОЗДІЛ 1

ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ДЕРЖАВНОЇ ПОЛІТИКИ МІЖНАРОДНОГО СПІВРОБІТНИЦТВА У СФЕРІ ІНФОРМАЦІЙНИХ ВІДНОСИН

1.1. Поняття та класифікація інформаційних відносин

Сучасні розробки країн світу зумовлюють посилення розвитку інформаційних процесів на національному та міжнародному рівнях. Наша країна не є винятком, Україна намагається відповідати сучасним вимогам економіки, політики та інформаційного простору, переживає повний перехід від індустріального суспільства до інформаційного.

Аналіз сучасної наукової літератури з проблеми державного процесу міжнародного співробітництва України у сфері інформаційних відносин дозволяє зробити висновок, що значна частина наукових праць вітчизняних та зарубіжних учених присвячена цій галузі. «У сучасних вітчизняних дослідженнях окремі теоретичні та практичні аспекти інформаційних відносин висвітлені в працях В. Іванова, О. Литвиненко, А. Москаленко, Г. Почепцова, С. Чукут тощо. Не зважаючи на велику кількість учених та їхніх наукових праць, сфера інформаційних відносин є до кінця не дослідженою, потребує детального аналізу та розроблення шляхів удосконалення використання у сучасному просторі» [13].

Аналіз останніх досліджень та публікацій вітчизняних правознавців, зокрема В. Хоровцова, Б. Червака, І. Чіза та О. Баранова свідчать про великий внесок у вирішення проблеми правового забезпечення національної інформаційної політики. Водночас питання змістовного контенту в новинах, телепрограмах і передачах потребує більш глибокого дослідження.

Розглянемо докладніше поняття «інформаційні відносини». В Україні цей термін вперше на законодавчому рівні згадується в законі України «Про

інформацію» [54].

Наведеним вище Законом України пояснюється, що інформаційні відносини - це відносини, які виникають в усіх сферах життя і діяльності суспільства і держави під час одержання, зберігання, використання та поширення інформації. При цьому одержання, використання, розповсюдження та зберігання є основними видами інформаційної діяльності.

«Закон України визначає основні принципи інформаційних відносин, що відображені на рис.1.1» [6].

Рис.1.1. Принципи інформаційних відносин

За законодавством України прями інформаційні відносини ґрунтуються на праві на інформацію, тобто свободі отримувати, використовувати, поширювати та зберігати інформацію у спосіб, який не суперечить чинному законодавству України.

«Сьогодні не існує єдиного поняття інформаційних відносин як в науці, так і на практиці. Це поняття є занадто широкомасштабним та охоплює величезну кількість ознак, факторів та характеристик, для того, щоб мати

єдиний результативний підхід до глобального вирішення даного питання науки, крім загальновизнаного тлумачення про інформаційні правовідносини як суспільні відносини, що регулюються нормами інформаційного права, не існує єдності щодо визначення інформаційних правовідносин, їх змісту, структури» [17].

У міжнародній науковій літературі інформаційні правовідносини визначають як сукупність правовідносин, що виникають при здійсненні інформаційних процесів, таких як збір, обробка, зберігання, пошук і розповсюдження інформації.

Інакше кажучи, інформаційні відносини - це відносини, створені доступом до інформації та її використанням у правовій чи організаційній формі. «Кожній людині міжнародного співтовариства інформаційних ресурсів є за необхідне рівноправна участь у житті нової суспільної формації» [73].

Об'єктом інформаційних відносин є інформація. Крім того, не має значення, як ця інформація використовується.

Сприйняття громадськістю політичної та економічної ситуації в країні та формування її міжнародного іміджу залежать від інформаційної політики країни. Отже, інформаційні відносини — це суспільні відносини, що виникають при здійсненні інформаційної діяльності.

У більш науковому сенсі інформаційні правовідносини — це врегульовані інформаційно-правовими нормами суспільні відносини, сторони яких є носіями взаємних прав і обов'язків, встановлених і гарантованих відповідними нормами.

«Інформаційні відносини мають свої особливості та характерні риси, які відображені на рис.1.2» [12].

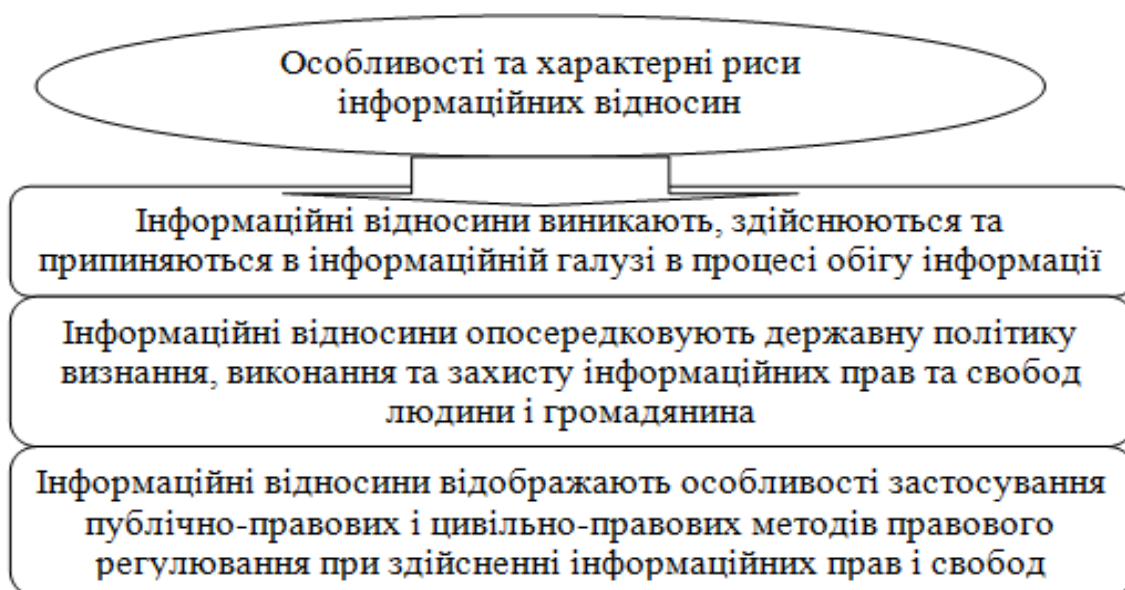

Рис.1.2. Особливості та характерні риси інформаційних відносин

«Якщо більш науковою мовою, то інформаційні відносини – це врегульовані інформаційно-правовими нормами суспільні відносини, сторонами яких виступають носії взаємних прав та обов'язків, встановлених та гарантованих відповідною нормою»[73].

«Інформаційні відносини мають свої принципи, які відображені на рис.1.3»[6].

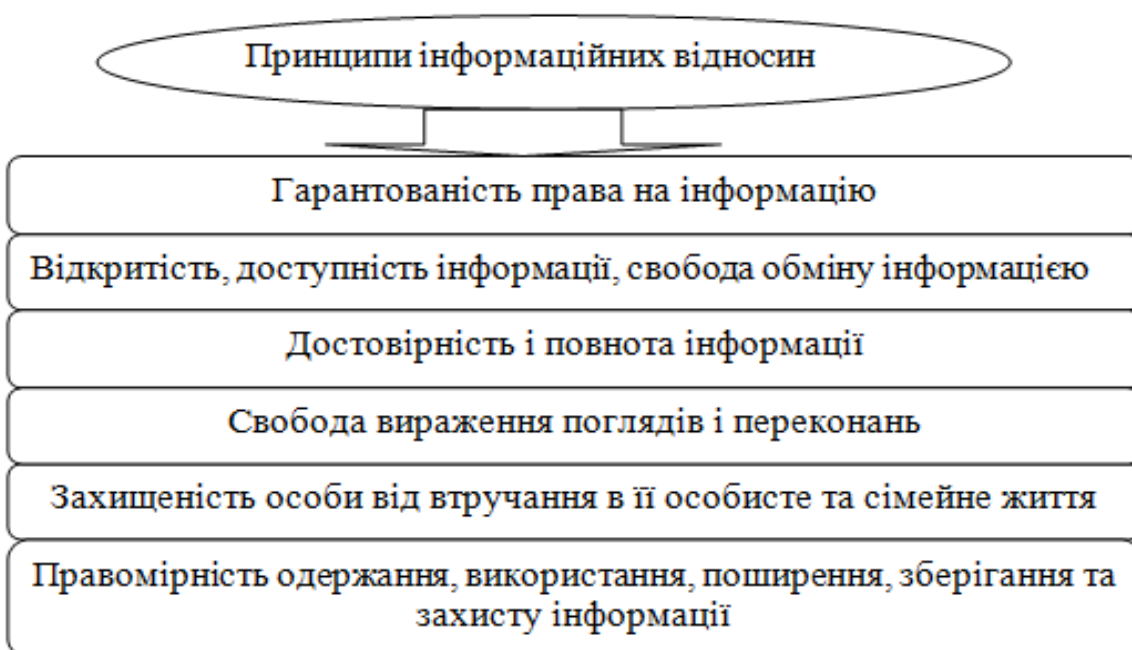

Рис.1.3. Принципи інформаційних відносин

«Суб'єктами інформаційних відносин виступають фізичні та юридичні особи, об'єднання громадян або суб'єкти, які наділені владними повноваженнями з метою забезпечення та реалізації своїх прав та свобод в інформаційній та інших сферах життєдіяльності суспільства (рис.1.4)» [6].

Рис.1.4. Суб'єкти інформаційних відносин

«Об'єктом у сфері інформаційних відносин виступає безпосередньо сама інформація, що є у документальному вигляді оголошена в усній формі на будь-яку тематику – про явища в політиці, економіці, культурі, охороні здоров'я, а також у соціальній, екологічній, міжнародній та інших сферах» [6].

Мова інформації керується Законом «Про мови в Україні», іншими актами законодавства України у цій сфері, міжнародними договорами та угодами, ратифікованими Україною.

Таким чином, інформаційні відносини є типом соціальних відносин, які виникають, коли інформація збирається, отримується, зберігається, використовується, поширюється та захищається (захищається) у всіх її формах і варіаціях.

«Усі інформаційні відносини мають ряд особливостей, зображених на рис.1.5» [23].

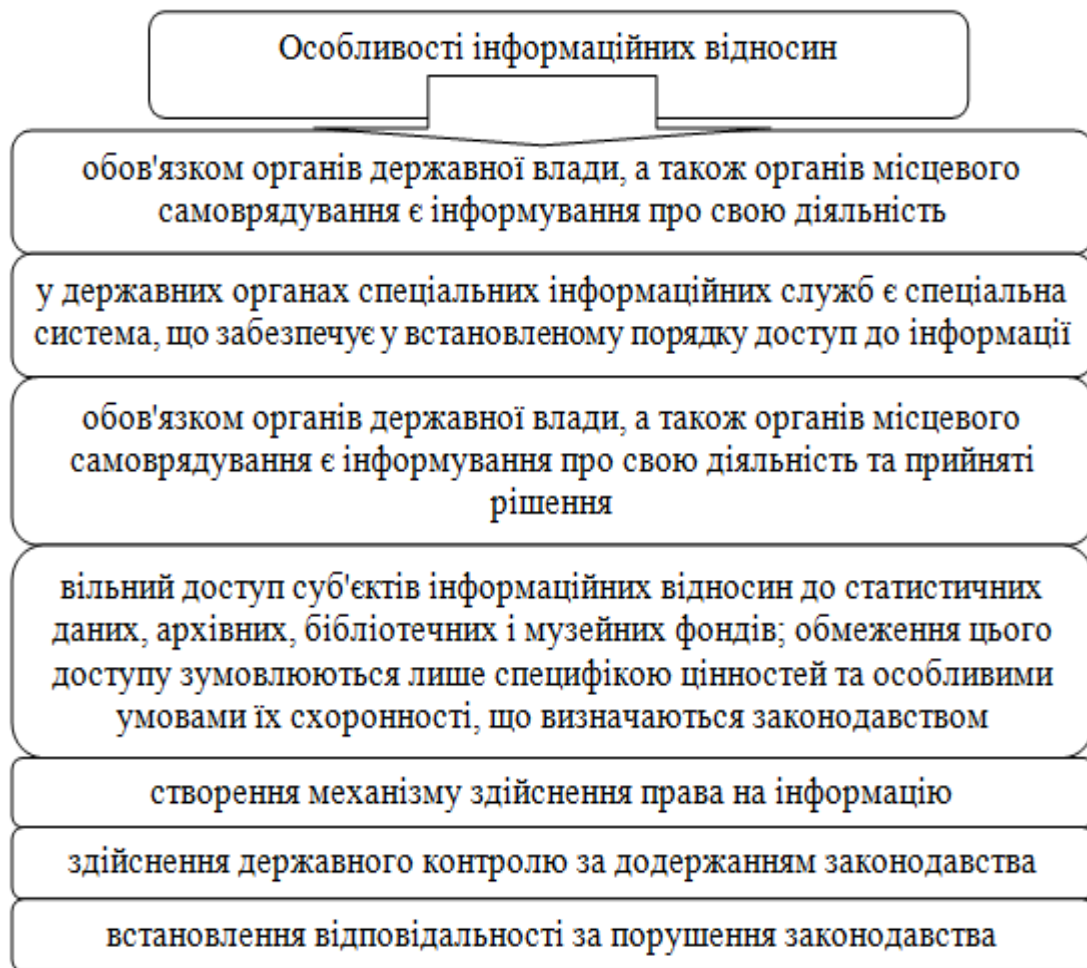

Рис.1.5. Особливості інформаційних відносин

За весь час існування та мультилатералізації інформаційна діяльність на законодавчому рівні закріпила напрями діяльності, основні напрямки яких ілюструє рис. 1.6.

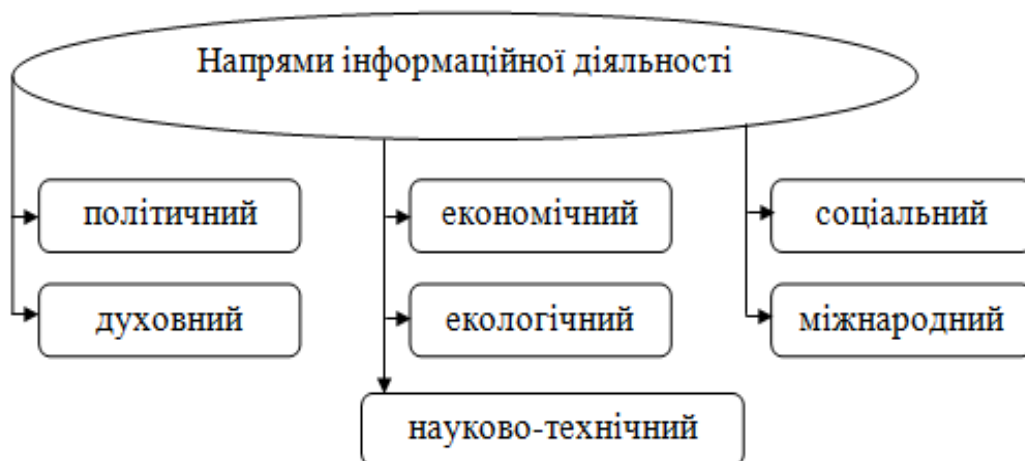

Рис.1.6. Напрями інформаційної діяльності

Відповідно до чинного законодавства право на свободу інформації в цих сферах гарантується державою всім громадянам і всім юридичним особам у межах їх прав і свобод, функцій і повноважень.

«Існує класифікація видів інформації, яка зображена на рис.1.7» [25]

Рис.1.7. Класифікація інформації за законодавством України

Звичайно, з огляду на масштабність поняття інформаційних відносин, інформаційна діяльність буває багатьох видів (рис. 1.8).

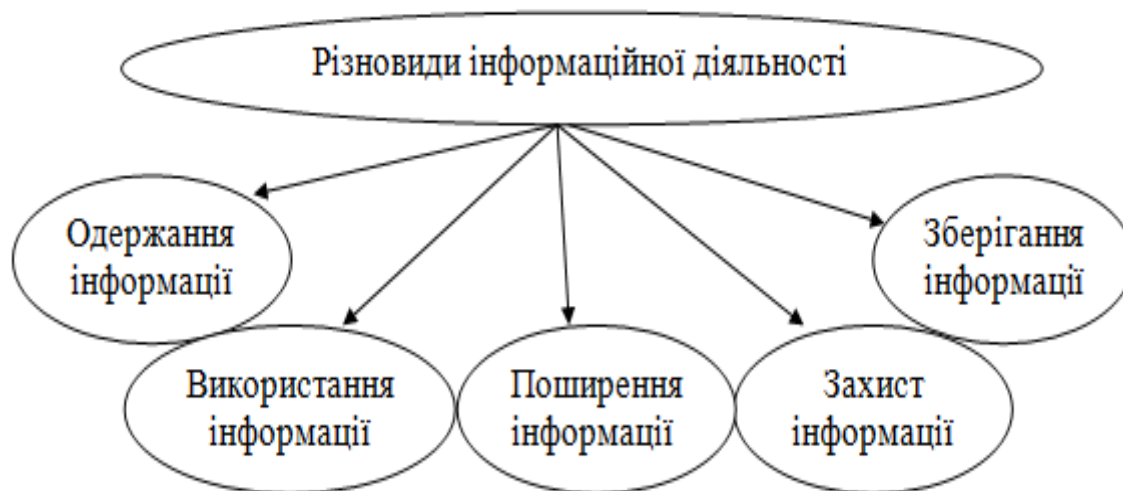

Рис.1.8. Різновиди інформаційної діяльності

Існують також інші варіанти класифікації інформації за різними ознаками (рис. 1.9).

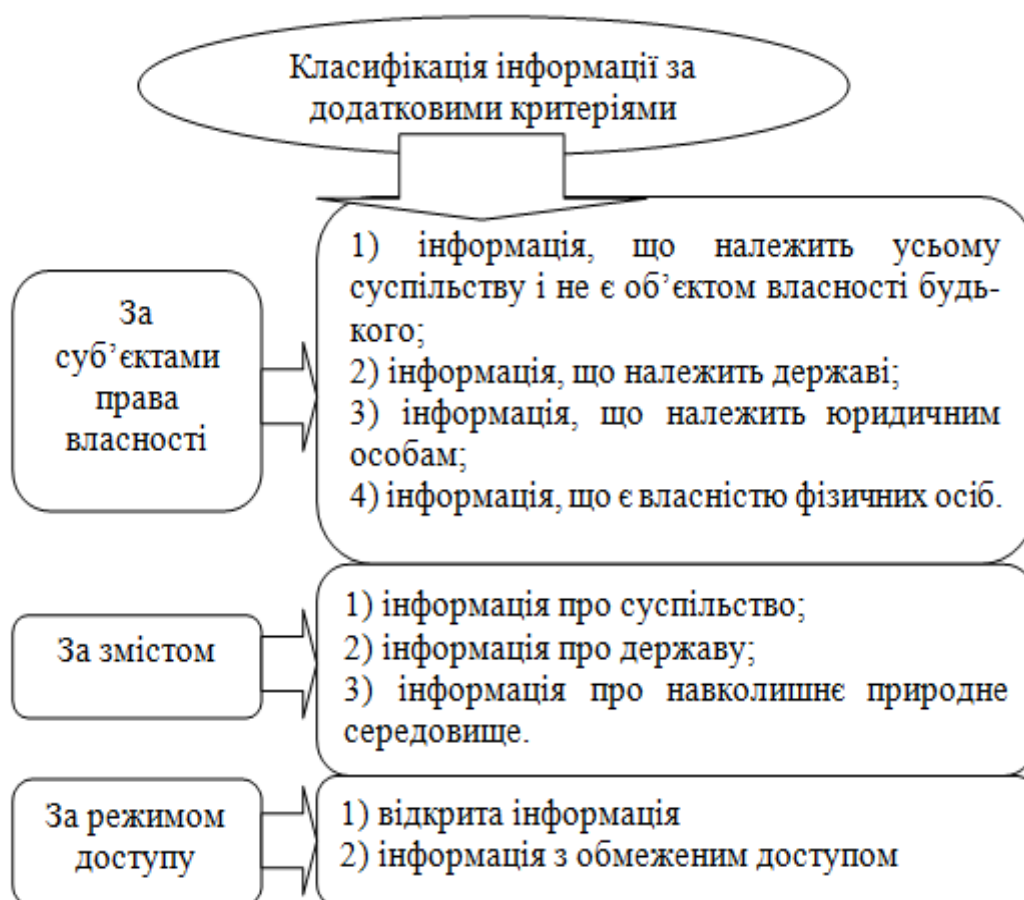

Рис.1.9. Класифікація інформації за додатковими критеріями

Тому сфера інформаційних відносин в Україні потребує глобального перезавантаження. Необхідні рішучі кроки та конкретні заходи в інформаційному середовищі для розвитку, розширення та приведення чинного національного законодавства у відповідність із міжнародними стандартами та вимогами сучасного суспільства.

Національна інформаційна політика повинна бути сформульована таким чином, щоб забезпечити досконалу основу для функціонування інформації в усіх її формах. Це означає реалізацію права шукати, отримувати, передавати та використовувати інформацію, закріпленого в Загальній декларації прав людини в українській конституції.

Водночас інформаційна галузь заслуговує на особливу увагу, оскільки є одним із стратегічних інтересів кожної країни. Від рівня контролю національного інформаційного простору залежить стан політичної, економічної, оборонної та інших елементів безпеки України. Менеджмент відноситься до сучасного рівня управління в галузі в основному це стосується гармонізації національного законодавства з міжнародно-правовими нормами, європейськими стандартами та національними традиціями у сфері інформації.

Політика зв'язків з громадськістю є важливою частиною зовнішньої та внутрішньої політики країни та охоплює всі верстви суспільства. Національна інформаційна політика має бути цілісною, концептуально справедливою та перспективною.

1.2. Нормативно-правове забезпечення міжнародного співробітництва у сфері інформаційних відносин

Все більш центральне місце в регулюванні та правовій системі міжнародного співробітництва в інформаційних сферах Закону України «Про інформацію» № 2657-ХІІ від 2 жовтня 1992 року із змінами та доповненнями № 2704-VIII від 25.04.2019 року. Відповідно до цього закону на державному рівні встановлюються права громадян України на інформацію та закріплюються

правові основи інформаційної діяльності.

Спираючись на Декларацію «про державний суверенітет України та Акт проголошення її незалежності, у законі встановлюється інформаційний суверенітет України і визначаються правові форми міжнародного співробітництва в галузі інформації» [21].

Дія цього закону поширюється на інформаційні відносини, що виникають у всіх сферах суспільного і національного життя і діяльності при отриманні, використанні, поширенні та зберіганні інформації.

В останні роки ми спостерігаємо глобальну тенденцію до інформаційних технологій. Іншими словами, значення інформації стрімко зростає, а інформаційні відносини зараз перебувають у стані бурхливого розвитку та трансформації. Використання новітніх інформаційних технологій активно прогресує, і суспільство перетворюється з індустріального на інформаційне.

«Проблема правового регулювання сфери інформації та інформаційних відносин займає на світовому просторі одне з головних місць. Йдуть дискусії науковців, політиків і споживачів інформації. Тому сьогодні важливим та актуальним є питання вдосконалення європейського законодавства в галузі інформаційних відносин» [73].

Для України інформаційні відносини на законодавчому рівні тільки почали свій шлях становлення та розвитку. Цей процес потребує ретельного вивчення, глибокого аналізу та вдосконалення, насамперед на законодавчому рівні.

Загалом нормативно-правову базу України щодо інформації та міжнародного співробітництва у сфері інформаційних відносин складають наступні нормативно-правові акти, наведені на рисунку 1.10.

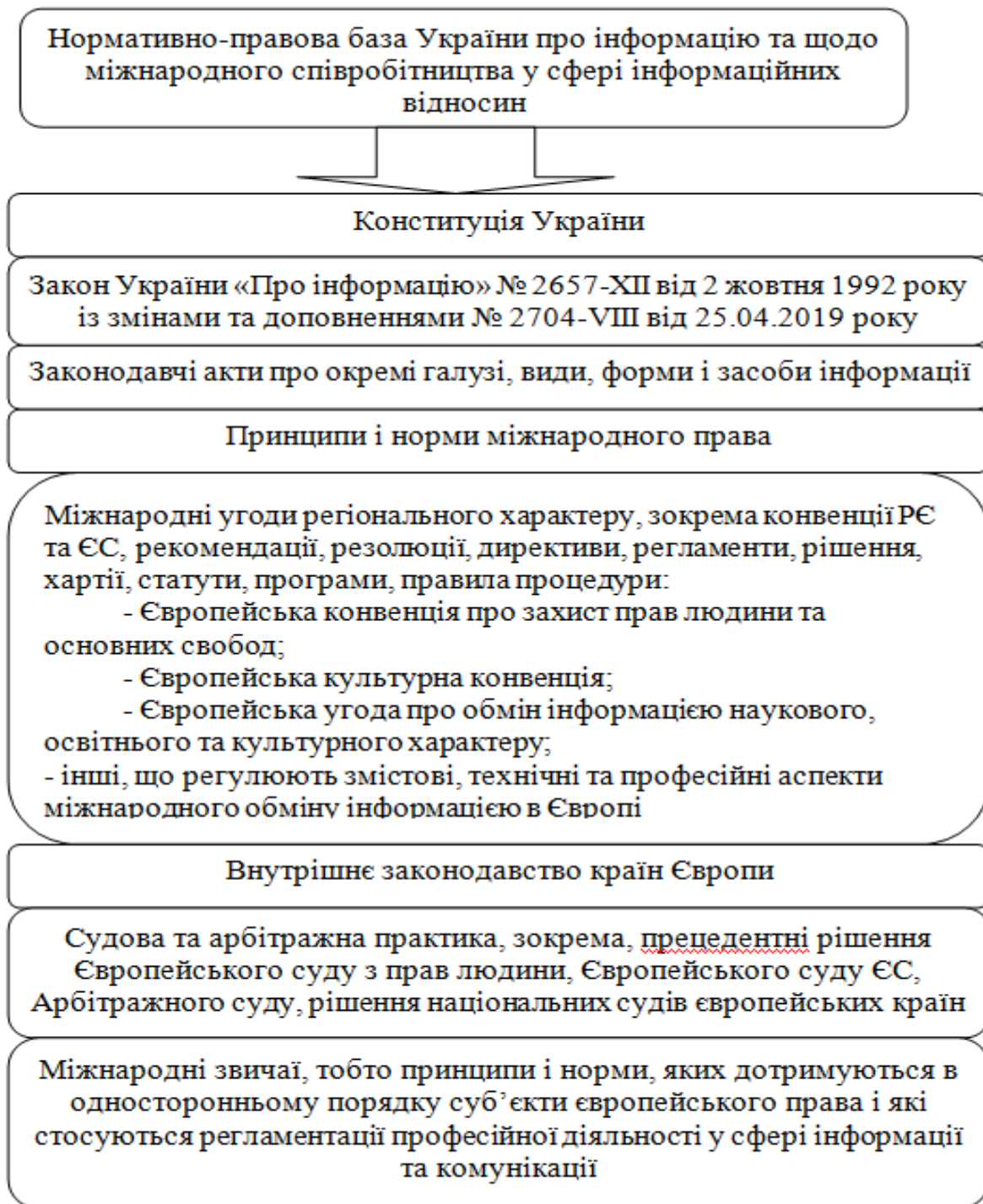

Рис.1.10. Нормативно-правова база України про інформацію та щодо міжнародного співробітництва у сфері інформаційних відносин

Обмін інформацією регулюється відповідно до основних принципів міжнародних інформаційних відносин (рис. 1.11).

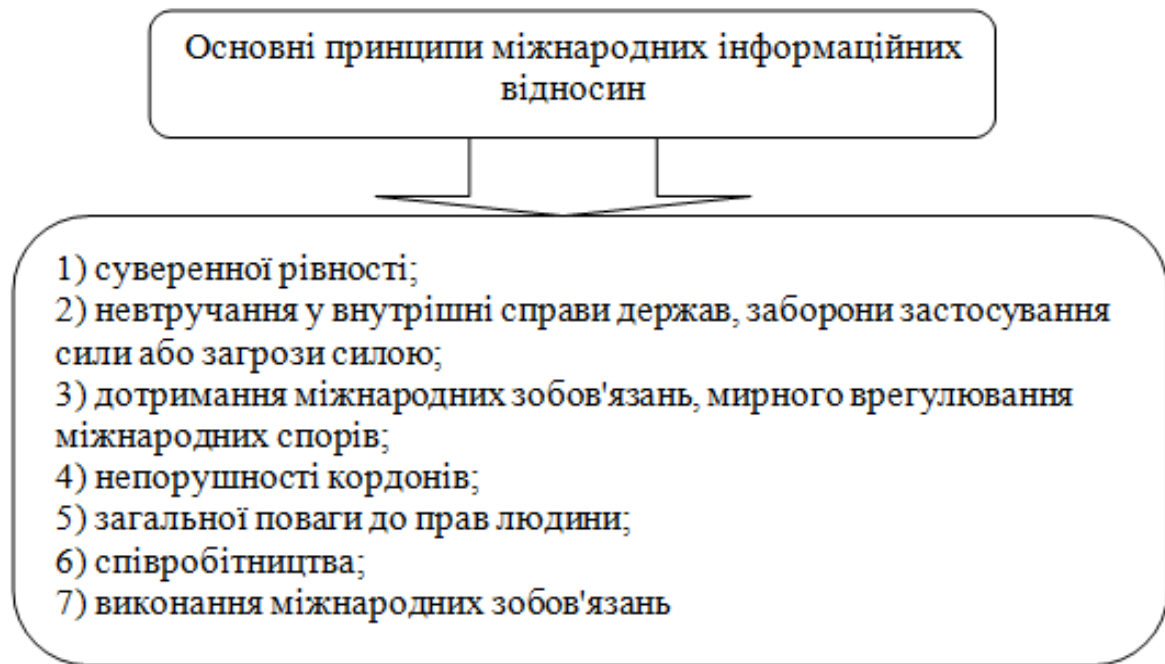

Рис.1.11. Основні принципи міжнародних інформаційних відносин

Європейське інформаційне право містить спеціальні принципи та стандарти, якими регулюються права та обов'язки учасників міжнародного обміну інформацією, інформаційними продуктами та послугами.

Тому міжнародні договори відіграють важливу роль у системі регулювання та правового забезпечення міжнародного співробітництва в інформаційних сферах. Вони є джерелом європейського інформаційного права та невід'ємною частиною зовнішньої та внутрішньої політики держав як суб'єктів міжнародного права.

«Міжнародні інформаційні відносини є доволі новим поняттям на світовому просторі, але за досить короткий час стали важливими та впливовими на загальний економічний, політичний, соціальний стан країн-учасниць» [34].

Правове регулювання інформаційних відносин у Європі дозволяє підкреслити його специфіку та особливості, як показано на рисунку 1.12.

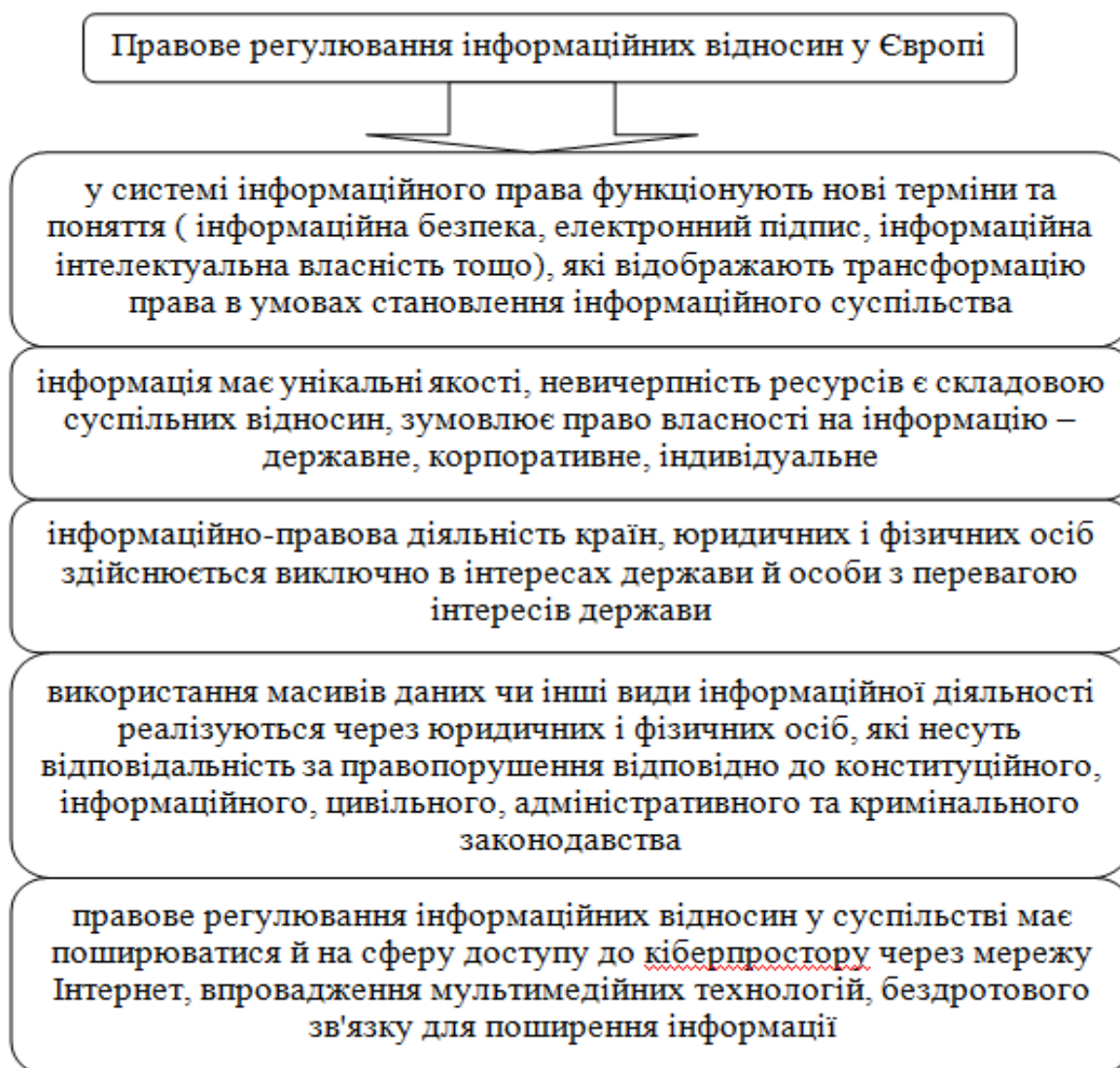

Рис.1.12. Правове регулювання інформаційних відносин у Європі

Міжнародні відносини в інформаційній сфері також потребують правового регулювання, як, наприклад, транскордонні інформаційні потоки в Європі. Встановлення загальноприйнятих міжнародних правил поширення та ефективного використання нових технологій вимагає встановлення фіксованих європейських тарифів і стандартів для транскордонної передачі інформаційних продуктів і послуг.

«Звичайно ж, уже існують міжнародні документи для регулювання даного питання. Наприклад:

- 1) Угода про міжнародний обмін візуальними та звуковими матеріалами освітнього, наукового та культурного характеру;
- 2) Конвенція про міжнародний обмін офіційними виданнями та

урядовими документами;

- 3) Принципи використання державами штучних супутників Землі для міжнародного безпосереднього телевізійного мовлення;
- 4) Конвенція про Європейську організацію супутникового зв'язку;
- 5) Меморандум Європейської асоціації кабельного зв'язку «Інформаційне суспільство – розвиток телекомунікацій» тощо [73].

Зазначений документ прийнято з метою регулювання міжнародного процесу обміну інформацією культурного, освітнього та наукового характеру. Відповідно до його змісту будуть надані певні пільги при ввезенні таких речовин, а також спрощено процедури митного контролю та оформлення. «Взаємодія інститутів громадянського суспільства і держави має формуватися на європейських загальноприйнятих засадах, таких як взаємна співпраця, партнерство» [72].

Найпоширенішою формою міжнародного співробітництва в інформаційних сферах є спілкування, професійна діяльність журналістів. При цьому нормативно-правовими актами, що регулюють міжнародні відносини є:

- 1) Постанова про етику журналістики.
- 2) «Свободи журналіста та права людини».
- 3) «Про захист журналістів під час конфлікту та тиску».

Діяльність журналістів і ЗМІ сприяє поширенню інформації про країну, її політичні, соціальні та економічні умови, підтримує позитивний імідж на міжнародній арені та створює позитивне враження про країну в цілому. Це дасть країні додаткові можливості для діяльності в умовах європейської інтеграції, розвитку на міжнародному рівні, збагачення наявних ресурсів та реалізації національних інтересів.

«Характерною рисою сучасних міжнародних відносин, в тому числі й інформаційних, є право. Право мається на увазі інформаційне. Дійсно, Конституція України проголошує права громадян на інформацію, її доступність, законність, відкритість тощо. На міжнародному просторі інформаційного права знаходяться у взаємозв'язку європейського із

конституціями країн-членів міжнародних організацій та учасників міжнародних інформаційних відносин» [12].

Конституція проголошує демократичні принципи обміну інформацією з урахуванням національних інтересів. Конституція встановлює пріоритет міжнародних норм над національними, права та обов'язки держав і громадян, а також обмеження цих прав відповідно до чинного законодавства.

Міжнародне інформаційне співробітництво базується на принципах, закріплених у конституціях країн, які беруть участь у міжнародній арені (рис. 1.13).

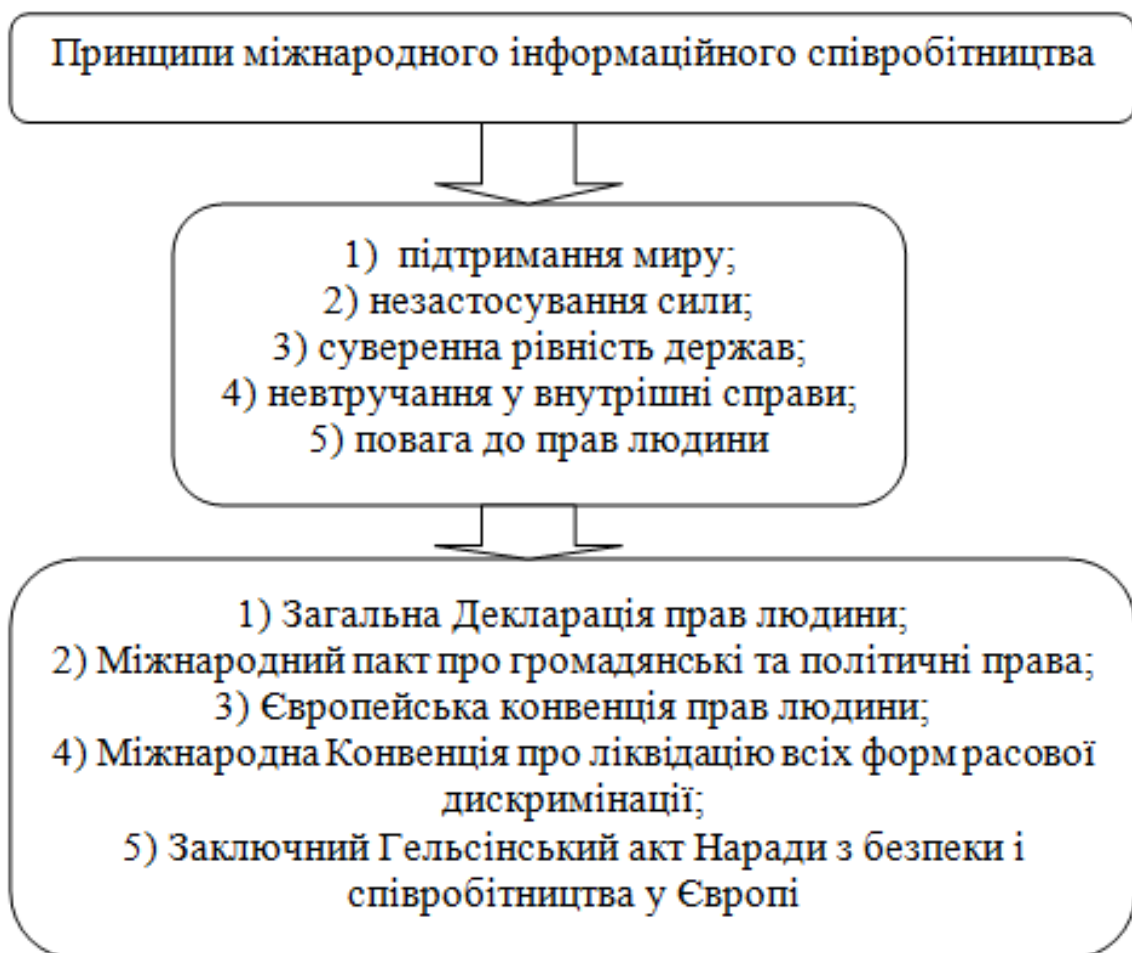

Рис.1.13. Принципи міжнародного інформаційного співробітництва

Конституційно право людини на зв'язок гарантується положеннями, що відповідають затвердженим стандартам міжнародних документів загального характеру.

До речі, законодавчі акти щодо реалізації та регулювання інформаційних

відносин забезпечують збалансованість і рівноправність усіх учасників обміну інформацією, дотримання ними норм права в процесі міжнародних відносин і діяльності в цій сфері.

Основним принципом функціонування інформації в правовій державі є свобода – свобода слова, свобода доступу до інформації тощо.

«Головним призначенням законів та підзаконних актів про інформацію та інформаційні відносини є забезпечення збалансованості і врівноваженості інтересів усіх учасників правовідносин у цій сфері, надання необхідних, можливих та законних засобів для виявлення поглядів, обміну інформацією та ідеями і припинення зловживань свободою слова» [72].

У зв'язку з сильним розвитком сфери інформаційних відносин, у тому числі на міжнародному рівні, в Європі почали створюватися інформаційні кодекси за допомогою правових принципів і правил. Управління встановлюється для забезпечення потреб інформаційного суспільства. запроваджено з урахуванням трансформації основних законів і законодавства, що діють у країнах Європи.

Таким чином, «міжнародне співробітництво у сфері інформаційних відносин регулюється нормативно-правовими актами та спрямовується на:

1) розвиток й охорону всіх форм власності на інформаційні ресурси, створення та вдосконалення систем і мереж в інтегрованому інформаційному просторі;

2) створення умов для інформаційного забезпечення споживачів інформації на основі використання інформаційних ресурсів із дотриманням інформаційної безпеки» [17].

Європейські експерти прогнозують глобальні зміни у сфері міжнародно-правового регулювання інформаційних відносин через формування єдиної глобальної комунікаційної системи, тобто глобального «інформаційного поля». Це був, звичайно, абсолютно новий етап у розвитку міжнародних відносин, якого потребує сучасне інформаційне суспільство.

Сучасне суспільство має довіряти державі, її політиці та тому, як

виконувати свої стратегічні завдання. Державна влада не повинна викликати негативних емоцій у громадян. На жаль, сьогодні такої картини ми не маємо. Компетентні органи мають розробляти законодавство таким чином, щоб враховувати новітні та інноваційні технології, інтереси людей та національні потреби. А головне, суспільство повинно мати можливість «контролювати» владу, її дії, ухвалення законодавчих актів, вирішення важливих питань державного значення. Іншими словами, щоб громадяни відчули, що влада несе відповідальність перед народом країни.

Тому важливу роль відіграє правове забезпечення національної інформаційної політики. Спосіб правового регулювання суспільних відносин завжди відповідає ступеню суспільної свідомості суспільства.

Останнім часом спостерігається тенденція використання ЗМІ для маніпулювання суспільною свідомістю, особливо напередодні майбутніх президентських виборів. Іншими словами, поширюючи «корисну та потрібну» інформацію лише окремим групам, вона продовжує чинити потужний вплив на громадськість.

Висновки до першого розділу

Так, Україна перебуває на етапі розвитку та трансформації інформаційних відносин. Концепція інформаційного суверенітету все ще знаходиться в зародковому стані та є частиною національних стратегічних інтересів і важливою частиною загальної національної політики. Тому інформаційні відносини потребують особливої уваги. Одним із найважливіших завдань і напрямків української політики є розвиток відкритого для всіх інформаційного суспільства з метою вдосконалення існуючих інформаційних взаємозв'язків не лише на національному, а й на національному рівні, на міжнародному рівні та де інтереси громадян будуть переважати над бажанням отримати прибуток. У такому суспільстві всі без винятку зможуть корисно та якісно використовувати інформацію, накопичувати знання за допомогою

інформації у форматі та відкритому доступі, мирного використання та обміну даними тощо. Кожна людина зможе повною мірою розкрити свій потенціал, розвинути особистість та зробити свій внесок у розвиток суспільства та держави в цілому. У розвиненому інформаційному суспільстві рівень життя людей набагато вищий, ніж в індустріальному. Держави повинні забезпечити рівний і відкритий доступ для своїх громадян і для громадян країн-партнерів згідно з угодами про спільні джерела інформації.

Міжнародні інформаційні практики передбачають надання всім учасникам діяльності відомостей про зовнішньополітичну діяльність України, затверджених урядом, зафіксованих або загальнодоступних, а також цілеспрямоване поширення за межі країни вичерпної інформації про Україну за допомогою ЗМІ, державних органів та громадян.

Тому самостійно вдосконалювати інформаційні відносини всередині держави складно. Варто звернутись до досвіду зарубіжних країн. Для формування інформаційної інфраструктури в Україні державна політика має ґрунтуватися на таких принципах:

- 1) держава надає пріоритет національному інноваційно-технічному розвитку;
- 2) наявність сприятливих економічних і правових умов;
- 3) загальнодоступність інформаційних ресурсів і вільний доступ до інформаційно-комунікаційних технологій.

Україна має значний науковий потенціал, високу культурну спадщину та багатонаціональну культуру. Усе це пропонує чудові можливості наповнити ваші новини українським контентом. Необхідно лише якісно розробити стратегію формування державної інформаційної інфраструктури, де людям будуть надаватися високотехнологічні інформаційно-комунікаційні послуги.

РОЗДІЛ 2

АНАЛІЗ ДЕРЖАВНОЇ ПОЛІТИКИ ЩОДО МІЖНАРОДНОГО СПІВРОБІТНИЦТВА У СФЕРІ МІЖНАРОДНИХ ВІДНОСИН

2.1. Державна політика у сфері міжнародних відносин

Сучасний стан державної політики в інформаційному секторі України спрямований на послідовне та комплексне вирішення сучасних проблем, пов'язаних зі свободою вираження поглядів та українською інформаційною діяльністю на національному та міжнародному рівнях. Але поряд із комплексно спланованими заходами щодо реалізації державної інформаційної політики за всіма напрямками, необхідно її вдосконалювати, реформувати та запроваджувати інноваційні методи та підходи до реалізації політики. Особливо це стосується лідерства на міжнародному рівні. Адже вимоги світового IT-ринку дуже жорсткі, на практиці необхідно застосовувати сучасні та передові технології європейського рівня.

Міжнародні інформаційні відносини координуються міжнародними органами (такими як Рада Європи), експертами та правозахисними органами на основі правових актів, постанов, рішень та міжнародних договорів країн-учасниць. Вони контролюють забезпечення права громадян на справжню свободу вираження поглядів та об'єктивну інформацію.

«Останнім часом в Україні спостерігається:

- 1) поступове впровадження політичної цензури як на загальнодержавному, так і на міжнародному рівнях;
- 2) контроль з органів державної влади засобів масової інформації для зміни їх політичного курсу;
- 3) дозвіл виставляти невинуватено високі суми відшкодування моральної шкоди, що в результаті призводить до знищення засобів масової інформації;

4) маніпулювання масовою свідомістю;

5) вибіркова підтримки засобів масової інформації з боку держави, це призводить до створення нерівних умов діяльності суб'єктів інформаційних відносин як на державному, так і на міжнародному рівнях» [39].

У зв'язку з вимогами сучасного світу та сучасними тенденціями розвитку ринкових інформаційних відносин у цій сфері необхідні кардинальні зміни. Основним напрямком є інвестування у покращення матеріально-технічної бази та підвищення рівня якості інформаційних продуктів, а саме акумулювання внутрішніх коштів та залучення зовнішніх коштів.

Реалізація ряду заходів, спрямованих на вдосконалення напрямів національної політики в інформаційній сфері, особливо міжнародної діяльності, повинна здійснюватися шляхом прийняття нових законів, які створюють сприятливі умови для швидкого розвитку інформаційного ринку.

«Державна інформаційна політика розробляється та здійснюється органами державної влади загальної компетенції, а також відповідними органами спеціальної компетенції. Всі громадяни України, юридичні особи і державні органи мають право на інформацію, що передбачає можливість вільного одержання, використання, поширення та зберігання відомостей, необхідних їм для реалізації ними своїх прав, свобод і законних інтересів, здійснення завдань і функцій» [48].

Закон України «Про інформацію» визначає національну інформаційну політику як сукупність основних напрямів і методів діяльності держави щодо отримання, використання, поширення та зберігання інформації.

На рисунку 2.1. показано основні напрями та методи національної інформаційної політики в Україні.

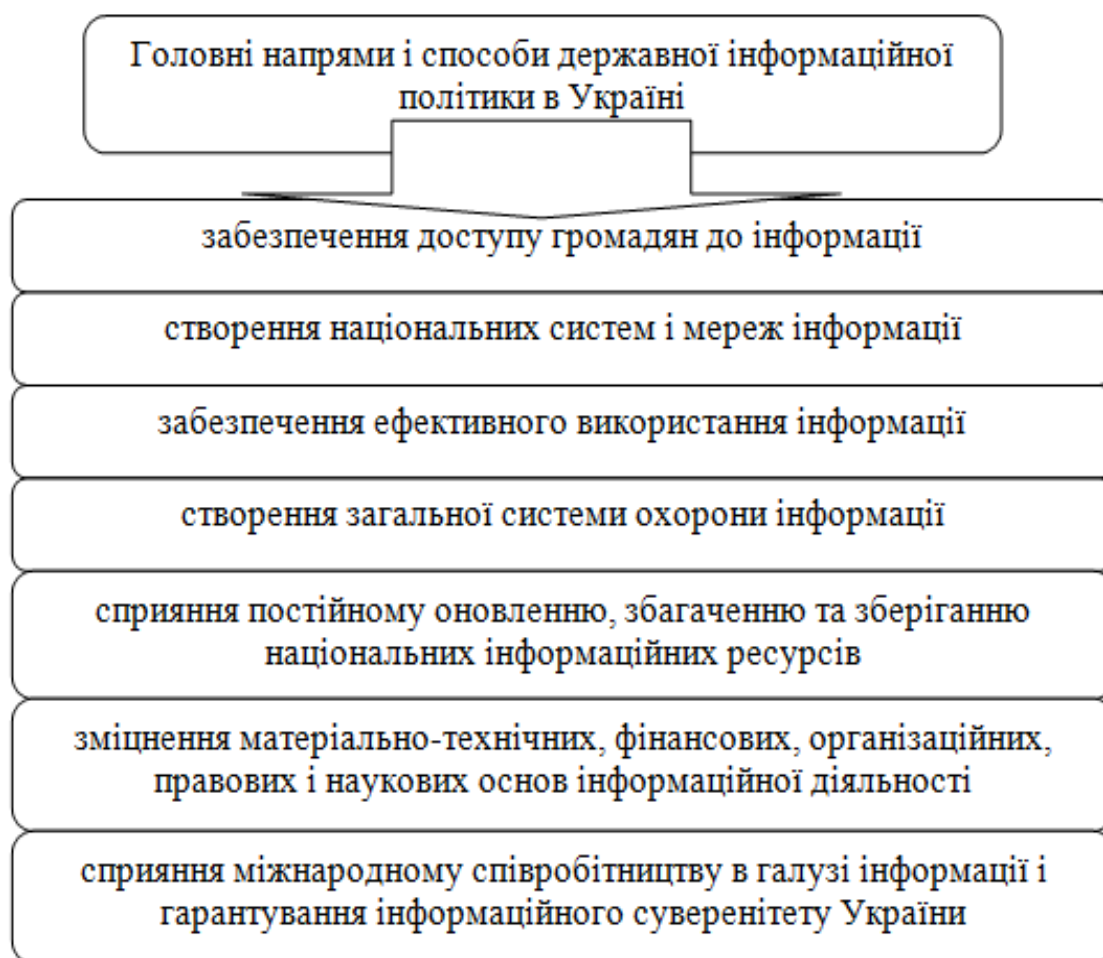

Рис.2.1. Головні напрями і способи державної інформаційної політики в Україні

Також було прийнято розпорядження Кабінету Міністрів України від 15 травня 2013 року № 386-р «Про затвердження Стратегії розвитку інформаційного суспільства в Україні», згідно з яким необхідно досягти наступних конкретних цілей і завдань є:

- 1) Передбачається запровадження нових механізмів реалізації інформаційних прав і свобод громадян як особистості, суспільства та нації в цілому відповідно до чинного законодавства;
- 2) удосконалення законодавства України у сфері інформації про глобальні проблеми;
- 3) визнати необхідність і можливість розвитку національної інформаційної інфраструктури на основі сучасних інформаційних технологій;
- 4) система інформаційних зв'язків та обміну інформацією між органами державної влади з метою підвищення конкурентоспроможності

виробників вітчизняної інформаційної продукції та інформаційних суб'єктів завдяки впровадженню окремих норм щодо вдосконалення нормативно-правової бази, вжито заходів щодо вдосконалення видів виробництва інформації;

5) існують процедури, встановлені законом, що регулюють процеси впровадження та механізми національного управління інформацією;

6) забезпечити єдину національну систему зв'язків з громадськістю;

7) Забезпечити розвиток науково-технічної та кадрової підтримки в інформаційних сферах;

8) забезпечення інформаційного суверенітету України та вдосконалення існуючої системи захисту державних інформаційних ресурсів..

«Реалізація права на інформацію громадянами, юридичними особами і державою не повинна порушувати громадські, політичні, економічні, соціальні, духовні, екологічні та інші права, свободи і законні інтереси інших громадян, права та інтереси юридичних осіб. Кожному громадянину забезпечується вільний доступ до інформації, яка стосується його особисто, крім випадків, передбачених законами України» [35].

З метою вдосконалення національної інформаційної політики в Україні схвалено та набрало чинності Рішення Ради Національної безпеки і оборони України від 28.04.2014 року «Про заходи щодо вдосконалення державної інформаційної політики та забезпечення інформаційної безпеки України», яке введено в дію Указом Президента від 01.05.2014 р.

Державна політика у сфері міжнародних відносин виконує низку завдань, як показано на рисунку 2.2.

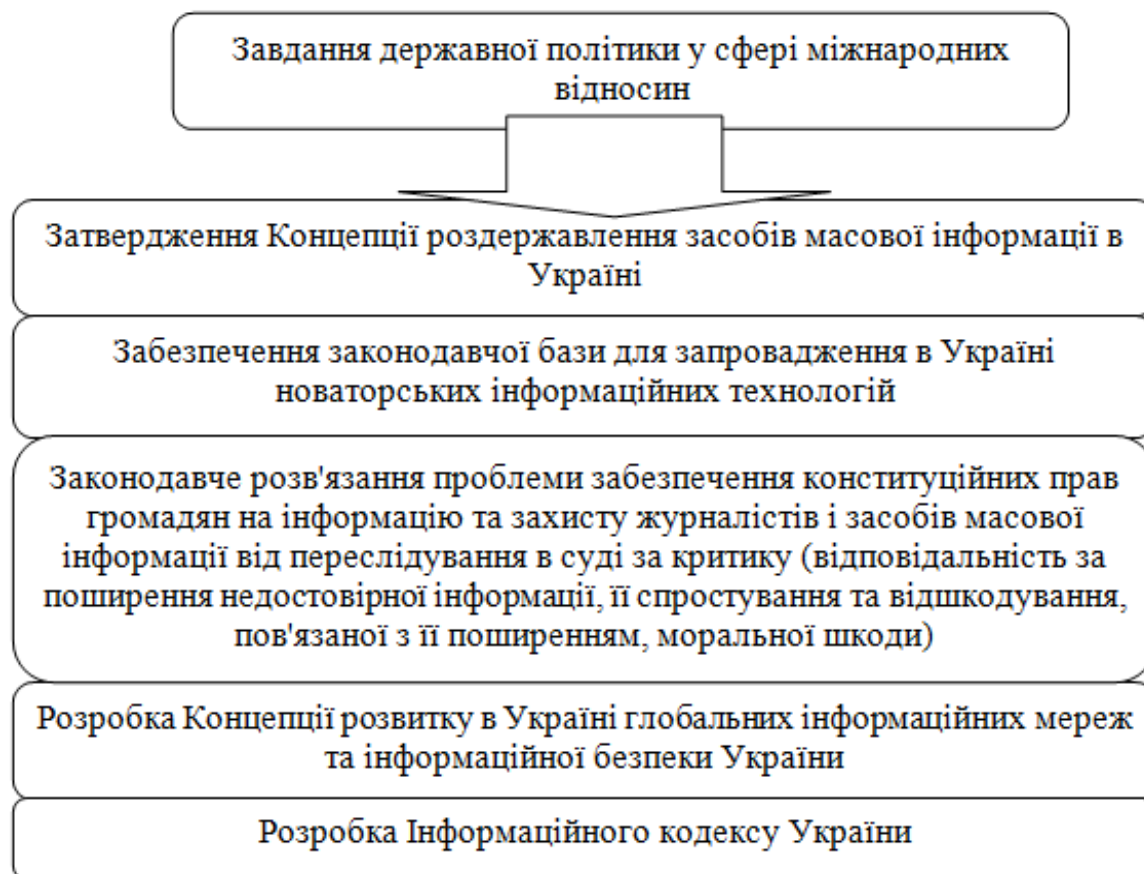

Рис.2.2. Завдання державної політики у сфері міжнародних відносин
 «Пріоритетними завданнями державної політики у сфері інформаційних міжнародних відносин:

- 1) забезпечити темпи розвитку інфраструктури зв'язку;
- 2) підвищити інвестиційну привабливість галузі інформатизації;
- 3) вдосконалити національну мережу інформаційних відносин на базі новітніх технологій;
- 4) створити сприятливі умови для доступу широких верств населення до світових інформаційних ресурсів» [45].

Сфера міжнародних відносин в умовах сучасного глобального розвитку досить велика і займає чільне місце в політиці будь-якої країни. Україна не є винятком. У політиці нашої держави міжнародні відносини пов'язані з механізмами взаємодії України з міжнародними організаціями на світовій арені. Показано, що міжнародні інформаційні відносини для нашої країни є

особливою формою інтеграційного напрямку в умовах розвитку сучасного суспільства.

Для прискорення інтеграції України у світовий інформаційний простір необхідно прийняти такі заходи, як показано на рис. 2.3.

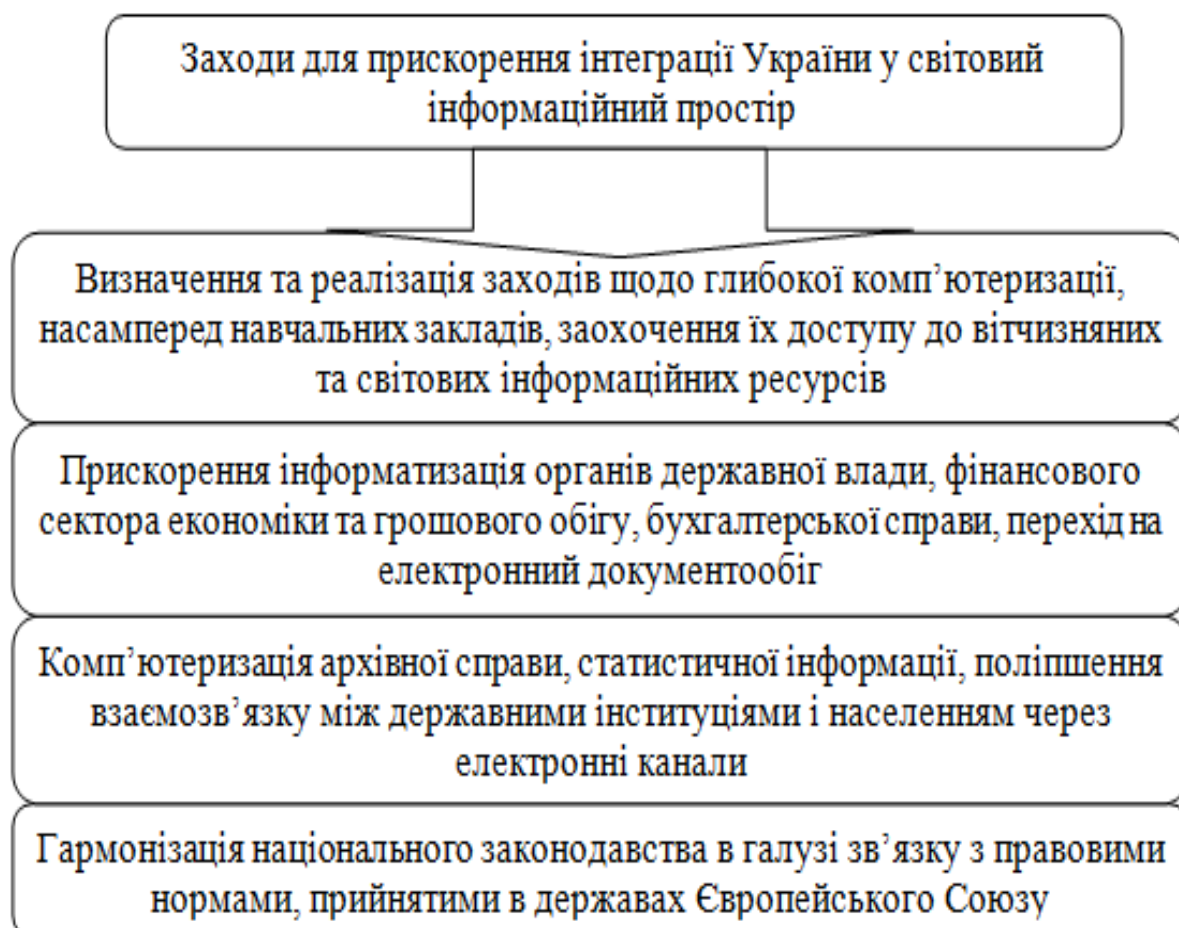

Рис.2.3. Заходи для прискорення інтеграції України у світовий інформаційний простір

«Найголовнішою особливістю функціонування та розвитку міжнародних відносин є відсутність єдиного керувального центру – єдиного джерела влади, який приймав би одноосібно управлінські рішення, обов'язкові для всіх учасників цих відносин. Дійсно, не зважаючи на численну кількість міжнародних договорів між країнами-учасницями, кожна держава орієнтується на власну політику, власну манеру поведінки. Звичайно ж, за умови, що це не буде суперечити принципам та вимогам інших учасників міжнародних відносин» [52]. «Кадри державних установ сьогодні виходять на одне з перших

місць за важливістю. Для підвищення кадрового потенціалу в системі державного управління, крім бажання, навичок та можливостей самих працівників, необхідна злагоджена та цілеспрямована робота керівництва суб'єкта господарювання, яка має бути спрямована на правове, соціальне та інформаційне забезпечення кадрового потенціалу, розвиток та підвищення кваліфікації працівників, механізм стимулювання персоналу в системі державного управління». [73]

Міжнародні відносини, як і соціальні відносини в цілому, є відносинами між різними людьми і мають різні виміри: економічний, соціальний, політичний, духовний і культурний. Національна політика у сфері міжнародних відносин має унікальні характеристики, як показано на рисунку 2.4.

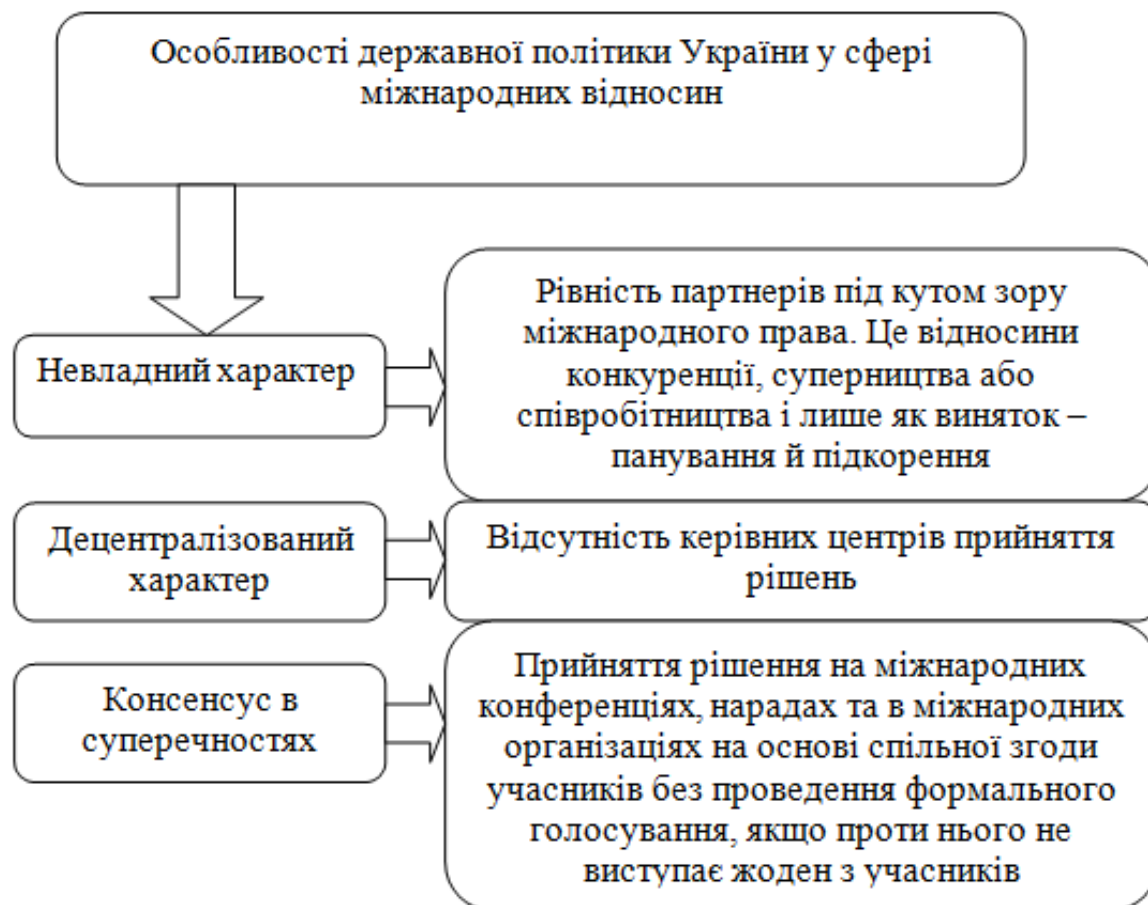

Рис.2.4. Особливості державної політики України у сфері міжнародних відносин

Існує багато типів міжнародних відносин, класифікованих за деякими ознаками, показаними на рис. 2.5.

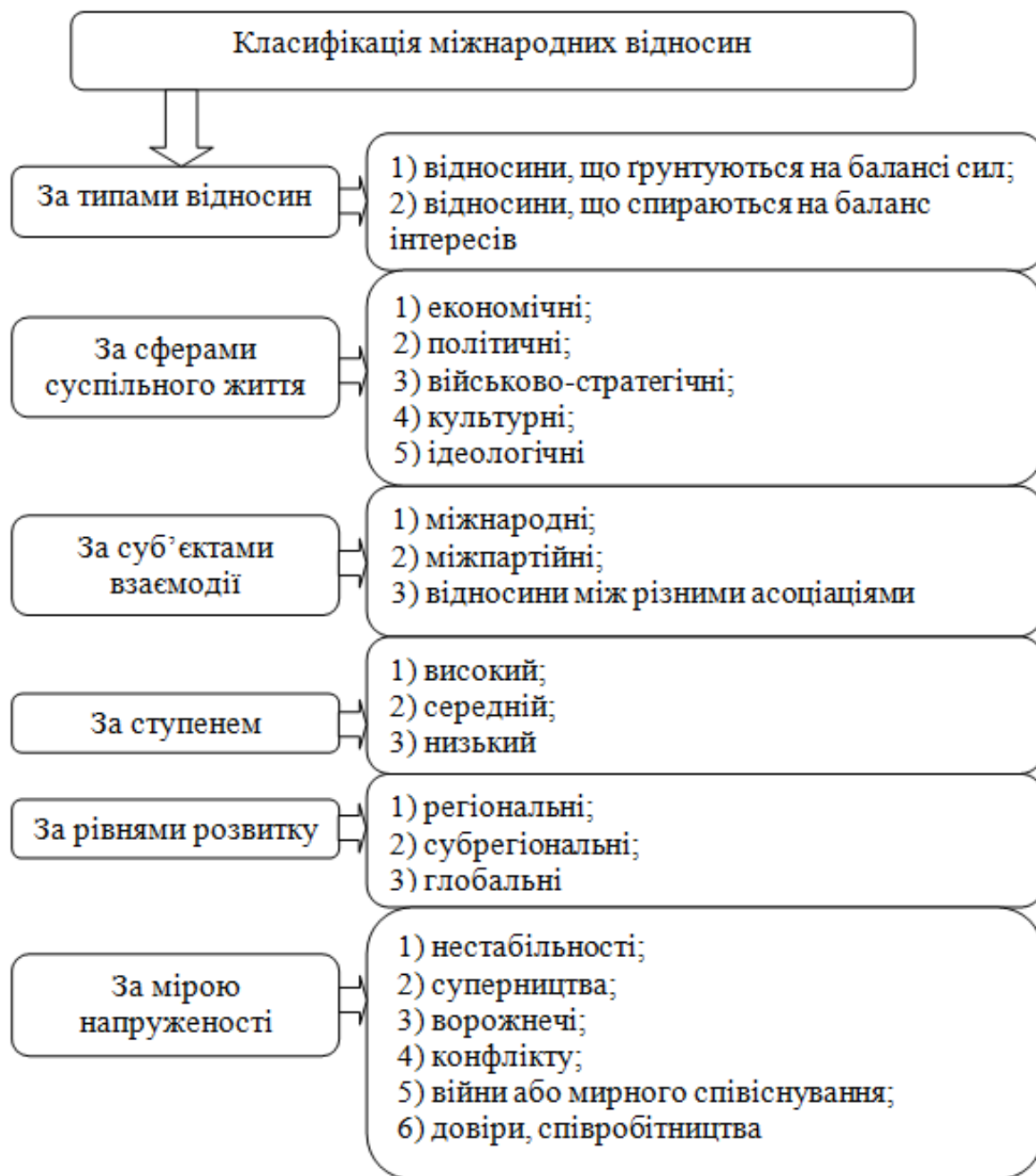

Рис.2.5. Класифікація міжнародних відносин

Міжнародні урядові організації відіграють важливу роль у національній політиці у сфері міжнародної розвідки.

«Найбільш впливовими серед них є:

- 1) ЄС – Європейський Союз;
- 2) МВФ – Міжнародний валютний фонд;
- 3) СОТ – Світова організація торгівлі;

- 4) ОБСЄ – Організація з безпеки і співробітництва в Європі;
- 5) НАТО – Організація Північноатлантичного договору;
- 6) ООН – Організація Об'єднаних Націй тощо» [37].

Останнім часом активізується діяльність різноманітних інституцій міжурядового та наддержавного характеру. Виникла так звана «Велика вісімка», до якої увійшли найрозвиненіші країни світу — США, Велика Британія, Канада, Німеччина, Італія, Франція, Японія та російська федерація, та «Велика двадцятка», до складу якої входять країни «Великої вісімки», а також Австралія, Аргентина, Бразилія, Європейський Союз, Індія, Індонезія, Китай, Мексика, Саудівська Аравія, Туреччина, Південна Африка, Південна Корея.

У сучасних умовах розвитку міжнародні відносини та міжнародна політика у сфері інформаційних відносин є центром світової арени, центром політичного процесу.

Окрім цих інституцій, не менш важливими є спеціалізовані установи ООН, які займаються деякими аспектами інформаційних питань є:

- 1) ЮНЕСКО;
- 2) Всесвітня організація інтелектуальної власності;
- 3) МСЕ – Міжнародний союз електрозв'язку;
- 4) Всесвітня поштова спілка тощо.

Міжнародний союз електрозв'язку (МСЕ) є спеціалізованим органом Організації Об'єднаних Націй у сфері глобальних телекомунікацій, який виконує функції, надає технічну допомогу та розробляє стандарти та правила в галузі телекомунікацій, секторі телекомунікацій і дає рекомендації для сприяння розвитку телекомунікацій і покращити якість надання послуг.

«Основною метою МСЕ з різними країнами залишається вдосконалення та раціональне використання інформаційно-комунікаційної інфраструктури, а також долання «цифрового розриву» на національному та міжнародному рівнях. Також МСЕ займається розробкою та використанням відкритих, функціонально сумісних, недискримінаційних міжнародних стандартів, що визначаються споживчим попитом» [42].

Існують дослідницькі комітети МСЕ, які займаються розробкою нових методів цифрової обробки, передачею та відтворенням інформації, удосконаленням методів оцінки якості аудіовізуальних засобів, плануванням територіальних ресурсів для наземних і супутникових послуг, використанням нових підходів, стиснення аудіовізуальної інформації для підвищення ефективності обробки та передачі.

«Україна та МСЕ у рамках співробітництва. МСЕ здійснює міжнародний правовий захист використання в Україні радіомовних аналогових і цифрових систем, служб і технологій на весь перехідний період від аналогового до цифрового мовлення. Також враховуються національні інтереси України під час розроблення міжнародних нормативних документів для того, щоб впровадити цифрове мовлення, подолати цифровий розрив, а також створити цифрові служби нових поколінь» [52].

ЮНЕСКО відіграє важливу роль у структурі ООН. Основними мандатами ЮНЕСКО в галузі інформації є:

- 1) сприяти свободі думки, вираження поглядів і загальному доступу до інформації;
- 2) зміцнювати вільні, незалежні та плюралістичні засоби інформаційної комунікації для стабільного розвитку.
- 3) сприяти загальному доступу до інформації та знань.
- 4) вживання заходів, як покращення інформаційної інфраструктури.

Найважливішим девізом ЮНЕСКО є «створення інформаційного суспільства для всіх». Основним напрямком міжнародного співробітництва стало завдання побудови глобального інформаційного суспільства. Провідну роль у цій сфері відіграє ЮНЕСКО.

Усі в міжнародному інформаційно-ресурсному співтоваристві мають бути однаково залучені до життя нової суспільної формації. Для подолання інформаційної нерівності важливі інформація та знання. Вільні та чесні інформаційні відносини є суспільним благом і гарантією глобальної демократії.

Ключові проблеми побудови глобального інформаційного суспільства

проілюстровано на рисунку 2.6.

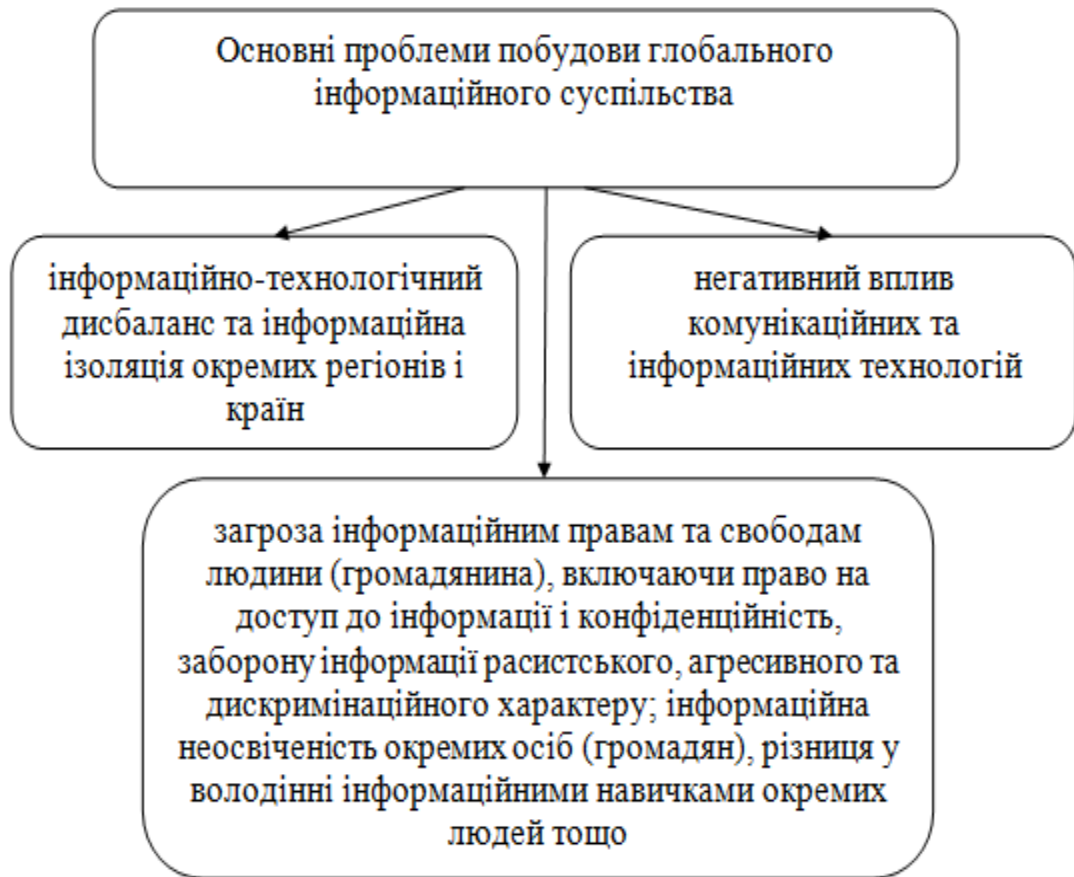

Рис.2.6. Основні проблеми побудови глобального інформаційного суспільства
«Головними завданнями та пріоритетами міжнародної діяльності, на думку ЮНЕСКО, є наступні:

- 1) створити механізм міжнародного співробітництва, міжрегіонального та національного партнерства в інформаційній сфері;
- 2) захищати інформацію за допомогою заходів у галузі збереження інформації, займатися активним обговоренням на міжнародному рівні етичних, правових і соціокультурних проблем інформаційного суспільства;
- 3) розвивати інформаційні освітні мережі на місцевому, національному, регіональному та міжнародному рівнях» [30].

Тому ЮНЕСКО дійсно відіграє важливу роль у формуванні та розвитку інформаційного суспільства. ЮНЕСКО сприяє формуванню міжнародної інформаційної політики, сприяє вільному обміну думками, забезпечує формування глобальної інфраструктури інформаційної та міжкультурної комунікації.

«ЮНЕСКО розробляє нормативно-правові акти, різноманітні міжнародно-правові норми у напрямку діяльності інформаційної сфери, наприклад:

- 1) Угода про сприяння розповсюдження в міжнародному плані наочно-звукових матеріалів освітнього, наукового та культурного характеру;
- 2) Конвенція про міжнародний обмін виданнями;
- 3) Конвенція про розповсюдження програми сигналів, які передаються через супутники;
- 4) Декларація про керівні принципи використання мовлення через супутники для вільного розповсюдження інформації, розвитку освіти і розширення культурних обмінів;
- 5) Декларація про основні принципи, що стосуються внеску засобів масової інформації у зміцненні миру та міжнародного взаєморозуміння, у розвитку прав людини і боротьбу проти расизму і апартеїду та підбурення до війни;
- 6) Хартія про збереження цифрової спадщини тощо» [46].

Існує ще одна, не менш важлива структура, Всесвітня організація інтелектуальної власності (ВОІВ), яка займається глобальною політикою у сфері інтелектуальної власності. ВОІВ займається гармонізацією національних законів і процедур у сфері міжнародних інформаційних відносин, наданням послуг міжнародним заявникам щодо отримання прав на об'єкти промислової власності, обміном інформацією в цій сфері, наданням технічної допомоги, організації та консультацій державам-членам ВОІВ, вирішення спорів у сфері інтелектуальної власності між суб'єктами приватного права тощо.

Головною метою цієї міжнародної організації є захист прав інтелектуальної власності в усіх країнах за допомогою співпраці між країнами. А це забезпечить адміністративне управління за допомогою багатосторонніх угод, які регулюють правові та адміністративні аспекти інтелектуальної власності.

Основними завданнями ВОІВ у сфері інформаційних відносин є:

- 1) захищати права інтелектуальної власності на комп'ютерні програми та передавання даних інформаційними мережами;
- 2) розвиток Інтернету та інформаційно-телекомунікаційних технологій для системи інтелектуальної власності;
- 3) забезпечують вплив Інтернету на авторське право та суміжні права, торговельні марки, доменні імена, патенти, сприяють вирішенню міжнародних спорів у цій сфері тощо.

«ВОІВ також займається розробкою нормативно-правових документів з питань свого спектру діяльності. Наприклад:

- 1) Всесвітня конвенція про авторське право;
- 2) Паризька конвенція про охорону промислової власності;
- 3) Протокол до Мадридської угоди про міжнародну реєстрацію знаків;
- 4) Ніццька угода про Міжнародну класифікацію товарів і послуг для реєстрації знаків тощо» [49].

Тому процес інформатизації має масштабний характер і зачіпає всі питання міжнародної діяльності та міжнародного співробітництва, в тому числі й міжнародних організацій. Міжнародні організації розробляють численні закони, що встановлюють основні інформаційні права і свободи людини і громадянина, організаційно-функціональні правові механізми їх реалізації та захисту, приклади обмежень, гарантії безпеки тощо та беруть участь у прийнятті, а також інші критерії побудови інформаційного суспільства.

2.2 Інтеграція України у міжнародну сферу інформаційних відносин

Інформаційна політика має бути невід'ємною частиною геополітики, враховуючи всі внутрішні та зовнішні аспекти національної діяльності. Внутрішній аспект держави спрямований на задоволення інформаційних потреб суспільства та оптимізацію державної політики, а зовнішній – на служіння інтересам країни та формування позитивного іміджу на міжнародній арені.

«Від професійного рівня міжнародної інформаційної політики держави залежить якість та швидкість вирішення задач політичного, економічного та соціального характеру. Інформаційна політика сучасного суспільства спрямовується на забезпечення постійного обміну інформацією у засобах масової інформації» [47].

Внутрішня інформаційна політика України реалізується відповідно до Європейської конвенції з прав людини з урахуванням національних інтересів країни, інтересів особи, суспільства і держави. Внутрішня інформаційна політика також є невід'ємною частиною зовнішньої політики, оскільки національні інтереси тісно пов'язані з міжнародною діяльністю та позитивним міжнародним іміджем країни.

Провідну роль в інтеграції України в міжнародну сферу інформаційних відносин відіграє Національний комітет інформаційної політики, телебачення і радіомовлення України.

Важливу передумову інтеграції України у міжнародній сфері інформаційних відносин можна побачити на рис.2.7

Рис. 2.7. інтеграції України у міжнародній сфері інформаційних відносин можна побачити на рис.2.7

Загалом інтеграція України в євроатлантичні структури має відбуватися паралельно з інтеграцією в європейський інформаційний простір. Але для цього Україні необхідно вирішити існуючі проблеми в інформаційних відносинах, налагодити процеси обміну інформацією, вдосконалити законодавчу базу та

вжити заходів для розвитку інформаційного суспільства в цілому.

Основною проблемою національної інформаційної політики щодо євроінтеграції є, безумовно, недостатнє фінансування цього напрямку геополітики.

Національна інформаційна політика у сфері європейської та євроатлантичної інтеграції створить умови для побудови розвиненого інформаційного суспільства як органічного сегмента світового інформаційного співтовариства, забезпечить пріоритетний розвиток інформаційних ресурсів та інфраструктури, забезпечить до -дата Впроваджувати інформаційні технології та захищати інформацію. Поважати мораль і культурні цінності народу та забезпечувати конституційне право на свободу вираження поглядів і доступ до інформації.

«Реформування в сфері інформаційних відносин дасть можливість Україні надати політичній системі напрямки цілісності держави, забезпечити інформаційну безпеку у суспільстві та владі, трансформувати політичну культуру на основі інформаційної демократії. За таких умов можна буде спрогнозувати подальший розвиток стратегій європейської інтеграції в контексті реалізації державної програми інформаційної підтримки європейської та євроатлантичної інтеграції України» [31].

На процес інтеграції України у міжнародну сферу інформаційних відносин впливають фактори та чинники, відображені на рис.2.8.

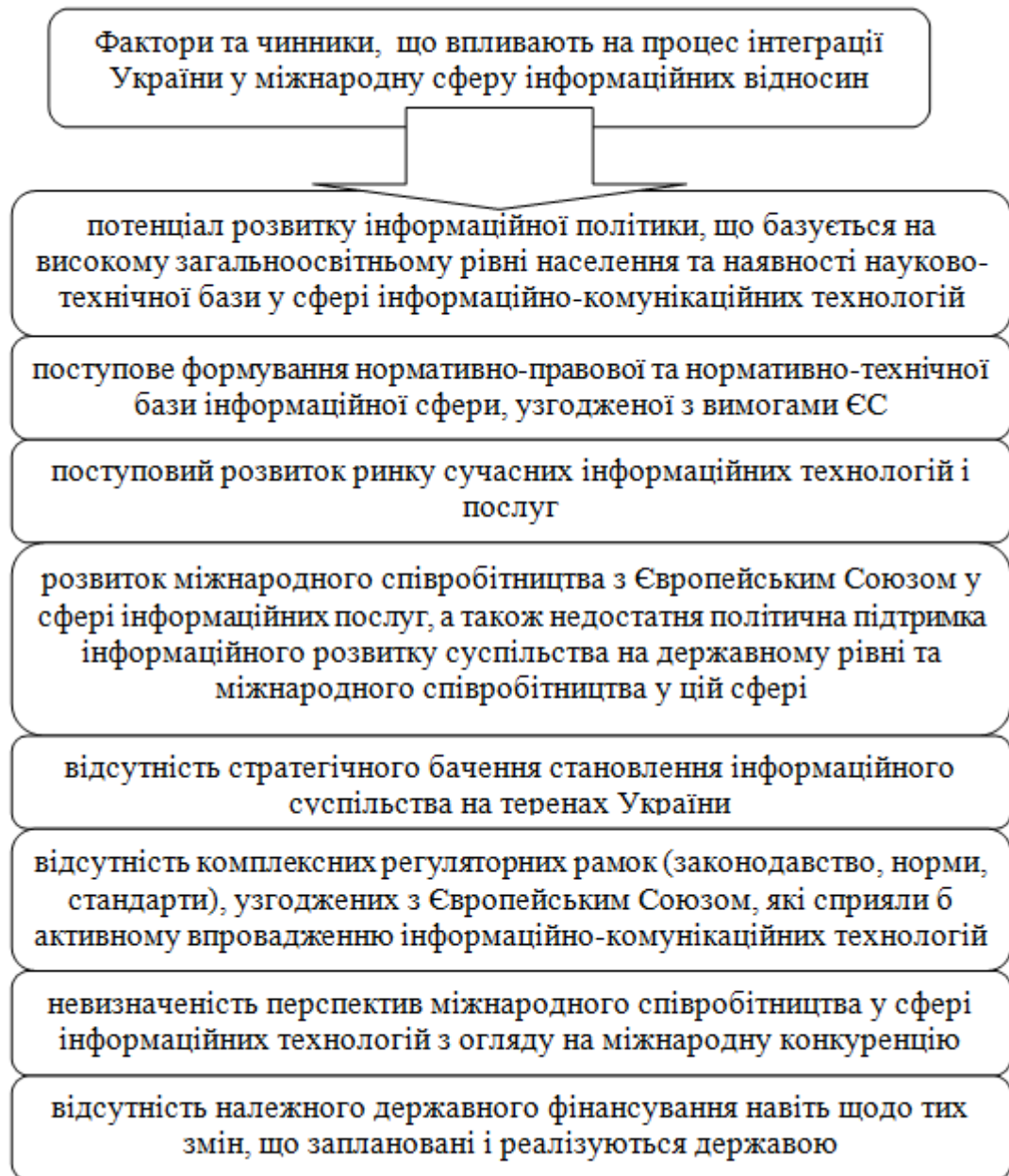

Рис.2.8. Фактори та чинники, що впливають на процес інтеграції України у міжнародну сферу інформаційних відносин

Важливим є об'єктивне подання інформації про політику Європейського Союзу щодо України, переговори українського президента з європейськими чиновниками, відносини з міжнародними організаціями. Вітчизняні ЗМІ подають інформацію про євроатлантичну інтеграцію України у вузькому контексті, часто без розкриття справжньої суті питання. Варто більш детально описати як недоліки, так і позитивні моменти співпраці з Європейським Союзом, особливо в торгівлі, енергетиці, науці та освіті. «Відтак, пошук та налагодження діалогу європейських представницьких та виконавчих органів та

громадянського суспільства розпочався з усвідомлення необхідності офіційної розробки та унормування таких взаємовідносин» [72].

«Більшість перетворень в інформаційному забезпеченні має бути заручено зовнішньою політикою держави, відповідною політичною стратегією, підтримкою й досвідом Європейського Союзу. При цьому входження до європейського інформаційного простору має здійснюватися на засадах рівності й партнерства» [34].

Тому необхідно багато заходів для прискорення процесу національної інформатизації. До речі, нинішня влада визначила напрямок активних реформ, глибоких прогресивних реформ і перетворень в інформаційній галузі, що дозволило Україні посісти гідне місце серед провідних європейських країн. «При плануванні професійне удосконалення має базуватися на створенні міцної фахової основи та передумов оволодіння нею» [65].

Реалізація позитивної державної політики у сфері інформаційних відносин на міжнародному ринку надасть Україні такі можливості:

- 1) Підвищити рівень розвитку інформаційно-комунікаційних технологій;
- 2) Країна має відповідати кваліфікації асоційованого члена міжнародної співпраці;
- 3) фінансово-політичний розвиток на міжнародному рівні.

Оцінюючи національну інформаційну політику у сфері європейської та євроатлантичної інтеграції в цілому, численні соціологічні дослідження показують, що від 26 до 29% населення однозначно готові підтримати вступ країни до альянсу. Водночас решта 15% не бажають приймати рішення. Водночас за останній рік кількість людей, які вважають себе добре обізнаними у сфері євроатлантичної інтеграції, зросла на 3-5%, хоча загалом це число не перевищує 35%.

Для прискорення європейської та євроатлантичної інтеграції України у міжнародній сфері інформаційних відносин необхідно реалізувати внутрішню розвідувальну політику та запровадити нову національну програму

інформування суспільства з питань європейської та євроатлантичної інтеграції України. бути. Необхідно підкреслити європейську та євроатлантичну інтеграцію як складову політичної культури суспільства. Це означає, що нам необхідно розробити нові підходи до планування щорічних заходів виконання програми (рис. 2.9).

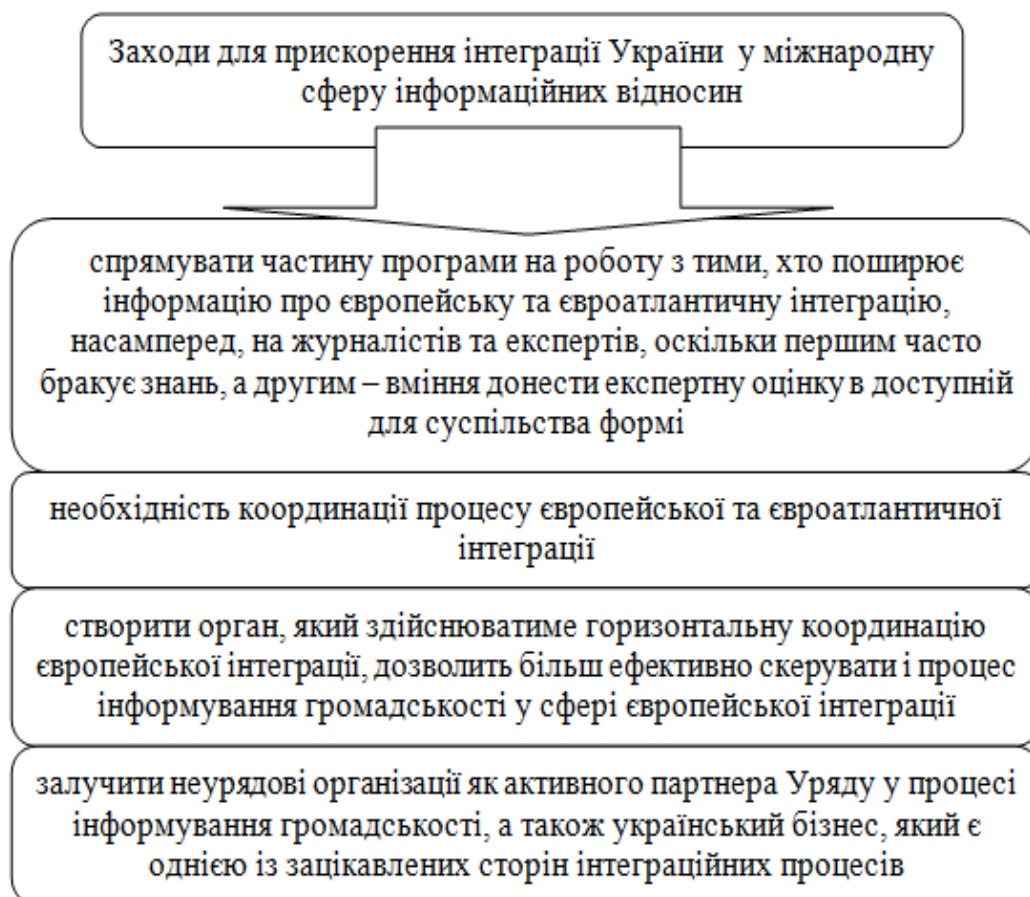

Рис.2.9. Заходи для прискорення інтеграції України у міжнародну сферу інформаційних відносин

Щоб зробити Україну інвестиційно привабливішою, їй потрібно стати членом НАТО. Це залучить іноземних інвесторів. Аналіз досвіду інших країн показує, що вступ до міжнародної організації підвищує довіру до країни та збільшує прямі іноземні інвестиції.

Конкретними досягненнями в реалізації загальнодержавної програми інформування громадськості з питань європейської та євроатлантичної інтеграції в Україні є розробка ефективних методів удосконалення системи зв'язків з громадськістю щодо напрямів євроатлантичної інтеграції в Україні.

Формуючи майбутню інформаційну політику, слід звернути увагу на можливість розширення кола учасників цієї політики, зокрема, врахувати питання повноцінної участі громадськості в національній системі публічного інформування з питань євро. Атлантична інтеграція України включає національні інституції, військовослужбовців, особливо тих, хто брав участь у миротворчих операціях під егідою ООН, громадські та неурядові організації.

Інтенсивні зусилля щодо підтримки європейської інтеграції та євроатлантичної стратегії України шляхом залучення до програми громадських інституцій, зокрема Громадської Федерації Україна-НАТО, Фондації Демократичних Ініціатив, Інституту Європейсько-Атлантичного Співробітництва, Українсько-Атлантичної Ради тощо. провадити інформаційну діяльність; Молодіжний центр Української Атлантичної Ради, Спілка директорів українських шкіл, Український центр освітніх реформ та ін.

За результатами опитування громадян України: «Переважна частина українських громадян є необізнаною та недостатньо добре поінформованою щодо переваг та недоліків сучасної тенденції розвитку інформаційних відносин на міжнародному євроатлантичному просторі. А щодо трансформаційних процесів, які відбуваються усередині Північноатлантичного альянсу та його ролі, яку він відіграє у зміцненні міжнародної стабільності, – взагалі майже нічого не відомо. Така необізнаність негативно впливає на розвиток свідомої громадської думки. Громадяни не мають об'єктивної точки зору стосовно міжнародної діяльності України, її перспектив приєднання до міжнародних організації тощо»[36].

Останнім часом українському спецпростору бракує об'єктивної інформації з питань НАТО. Навпаки, це супроводжується негативним розголосом щодо процесу євроатлантичної інтеграції, впливом цілеспрямованої пропаганди, спрямованої на дискредитацію цієї ідеї, зниженням підтримки членства України в НАТО. Водночас масово експлуатуються старі та нові стереотипи негативного ставлення до Альянсу.

Важливою частиною інформаційної стратегії є забезпечення українського

суспільства об'єктивною інформацією про переваги євроатлантичної інтеграції:

1) вступ України до Союзу є стратегічним рішенням влади та суспільства, необхідним підтвердженням того, що Україна є сучасною державою, розвиненою та має власну систему цінностей, наближену до європейської;

2) стати членом НАТО означає отримати для України гарантію миру, безпеки та стабільності та досягти політики нейтралітету;

3) утвердження демократичних цінностей в Україні та модернізація суспільного життя в усіх сферах;

4) захист національних інтересів України, зміцнення українського суспільства, підвищення авторитету держави на міжнародному рівні та посилення її впливу у вирішенні проблем міжнародної безпеки;

5) позитивно впливати на економічний розвиток та інвестиційний клімат України.

Зміна громадської думки на користь справедливої позиції щодо НАТО вимагатиме узгоджених зусиль держав, органів державної влади та всіх громадян. Наразі тенденція зростання громадської підтримки євроатлантичного інтеграційного шляху України поступово змінюється, але центральним органом виконавчої влади, який координує євроінтеграційний процес, особливо на регіональному рівні, недостатньо проведено методологічної та координаційної роботи. Це призводить до відсутності якісної, надійної та цікавої інформації, тобто. Проведено державну інформаційну кампанію з підвищення обізнаності та підтримки серед громадян європейського та євроатлантичного курсу, але політичної держави в цьому напрямку немає.

«Аналіз виконання Програми інформування з питань європейської інтеграції свідчить про те, що суспільство позитивно сприймає інформацію про співробітництво України з ЄС, тому варто продовжити роз'яснювальну роботу центральних і місцевих органів виконавчої влади, громадських організацій щодо висвітлення актуальних питань співробітництва між Україною та ЄС у зовнішньоекономічній сфері, в питаннях міграції і біженців, також – покращити

співпрацю в галузі освіти» [45].

Пріоритет євроінтеграційного процесу потребує відповідної громадської підтримки, яка забезпечується шляхом формування комунікаційних зв'язків «влада-громадськість» та проведення національної кампанії та інформаційної кампанії.

Однією з вирішальних основ формування майбутньої інформаційної політики України щодо євроатлантичної інтеграції є інформування суспільства про велике значення цих реформ, на цій основі планується підготовка України до вступу в НАТО. Тому в роз'ясненні державної інформаційної політики необхідно включити той факт, що реальна підготовка до участі в євроатлантичних структурах безпеки може сприяти здійсненню реформ у всіх сферах життя.

Незалежно від того, чи скоро Україна стане альянсом демократичних держав, чи ні, все ще потрібно проводити реформи, як у сфері інформаційних відносин, так і в політичних, соціальних та економічних відносинах, які потребують поглиблення, ніж процеси демократизації для правління. права працювати.

Висновки до другого розділу

Міжнародні відносини передбачають прийняття рішень усіма державами на основі добровільного компромісу, поваги суверенітету одна одної, рівності та взаємного визнання інтересів сторін.

Міжнародна політика — сукупність двосторонніх і багатосторонніх політичних, економічних, дипломатичних, військових, культурних, науково-технічних відносин між країнами; це спосіб взаємодії між державами, націями, профспілками та іншими суб'єктами міжнародних відносин на світовій арені.

Процес дослідження інформаційного забезпечення європейської інтеграції має дотримуватись принципів науковості, системності та диференційованості, які передбачають: об'єктивна інформація про позитивний

вплив європейської та євроатлантичної інтеграції на Україну. Перспективи розвитку відносин з країнами регіону. захищати національні інтереси. Цілісність інформаційних структур, що працюють за єдиним планом і метою. Змістовний порядок і одиниці інформаційного матеріалу. Враховуйте рід занять, етнічну приналежність, вік, релігію та інші характеристики соціальної групи, на яку впливає інформація. Такий підхід забезпечить єдність спільних суспільних, колективних та індивідуальних інтересів в умовах європейської та євроатлантичної інтеграції.

Держави повинні виступати гарантами прав своїх громадян на доступ, поширення та захист інформації. Національна інформаційна політика, яка просувається у сфері організації, виробництва та безпеки, головним чином спрямована на забезпечення правових, економічних, внутрішніх та зовнішніх політичних та організаційних умов. У зв'язку з цим національна інформаційна політика має сприяти розвитку міжнародного співробітництва в інформаційній сфері та становленню України як держави інформаційного суспільства.

Україні все ще необхідно вдосконалювати національну політику щодо відносин із розвідками на міжнародному рівні. Органи державної влади, відповідальні за формування інформаційної політики та забезпечення інформаційної безпеки, не належним чином виконали покладені на них обов'язки.

Хоча чинний закон закріплює свободу вираження поглядів, засоби масової інформації, які дозволили вільне вираження будь-яких речей, можуть бути притягнуті до відповідальності та переслідувані регуляторними органами з різних причин

Важливим завданням, особливо для українського зовнішньополітичного відомства, є подолання багатовекторності інформації з метою представлення задекларованого європейського шляху як справжньої національної мети.

РОЗДІЛ 3

УДОСКОНАЛЕННЯ ДЕРЖАВНОЇ ПОЛІТИКИ У СФЕРІ ІНФОРМАЦІЙНИХ ВІДНОСИН

3.1 Шляхи вдосконалення державної політики щодо міжнародного співробітництва у сфері інформаційних відносин

Українська інфосфера перебуває у кризовому стані, що характеризується падінням економічної спроможності її суб'єктів та застарілістю матеріально-технологічної бази. Це погіршило становище книжкових і газетних видавництв і комунікаційних мереж, поставивши діяльність творчих працівників у повну залежність від комерційних прибутків, інтересів.

Уряд України визначає інформаційну політику та приймає відповідне законодавство з питань інформаційних відносин та інформаційної безпеки в Україні, концепцію роздержавлення засобів масової інформації та розвитку інформаційного простору, у тому числі міжнародних сучасних систем телебачення і радіомовлення. Нарешті, існує потреба в послідовному та комплексному вирішенні на національному рівні сучасних проблем свободи слова та інформації в Україні.

Це пов'язано з замалою та суперечливою правовою та законодавчою базою для реалізації прав громадян щодо свободи вираження поглядів, доступу до інформації, права на засоби масової інформації, тобто свободи діяльності. Для цього потрібна законотворча робота, розробка новітніх програм розвитку національного та міжнародного інформаційного простору України.

Державна інформаційна політика — сукупність основних методів і напрямів національної діяльності щодо отримання, використання, поширення та збереження інформації.

Для реалізації національної інформаційної політики в Україні створено

низку державних організацій та відомств (рис. 3.1).

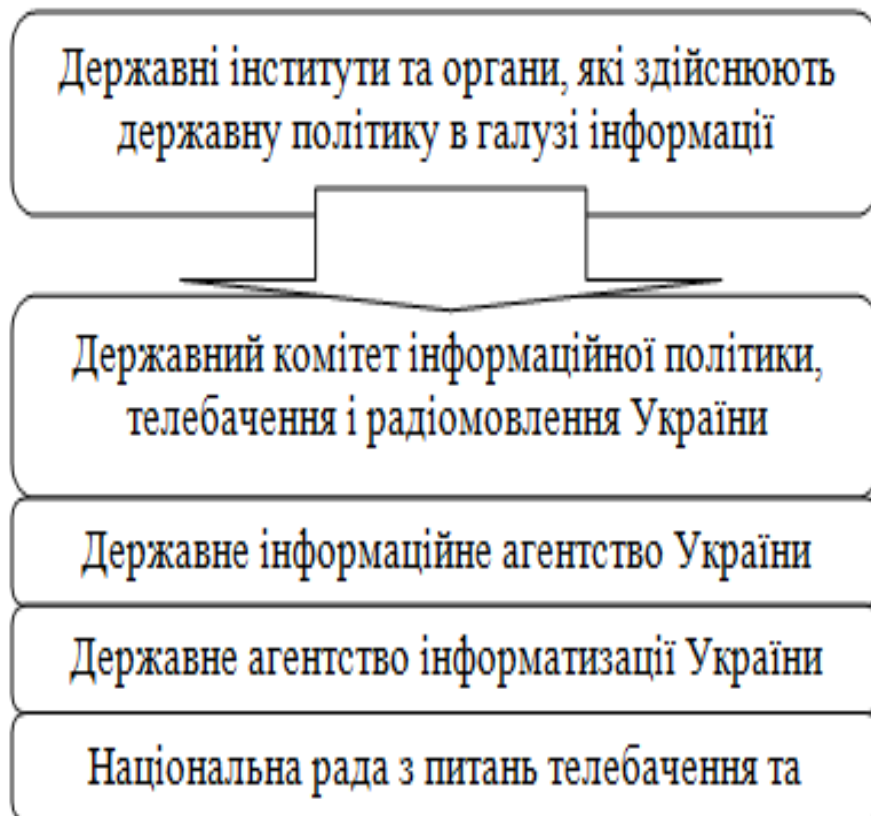

Рис.3.1. Державні інститути та органи, які здійснюють державну політику в галузі інформації

Зараз країна переживає повільний, але стабільний розвиток, і як система економічних, організаційних і правових відносин, пов'язаних зі створенням, продажем і купівлею інформаційних ресурсів, технологій, продуктів і послуг, будується вітчизняний інформаційний ринок. Сучасна національна інформаційна політика реалізується різними способами (рис. 3.2).

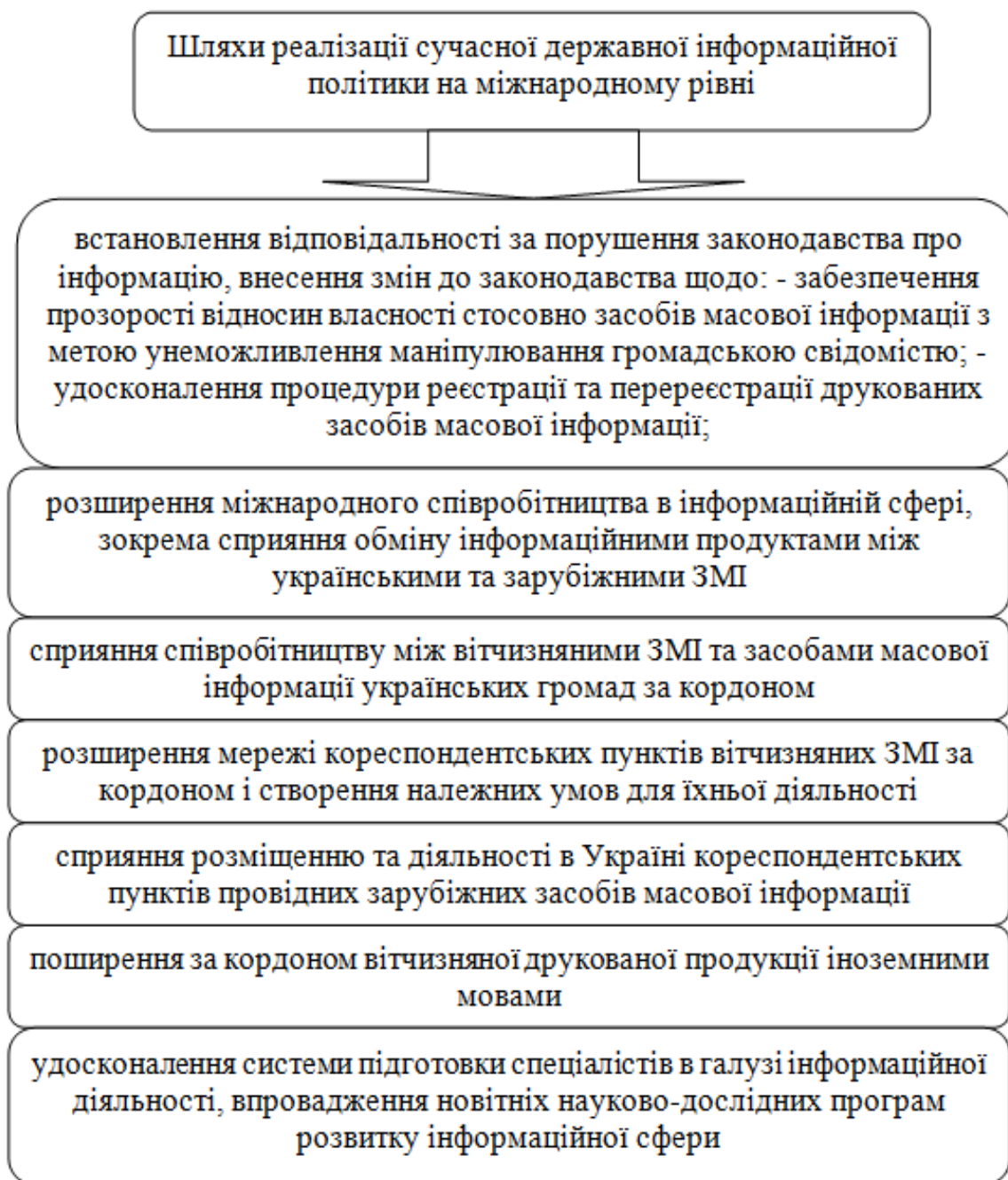

Рис.3.2. Шляхи реалізації сучасної державної інформаційної політики на міжнародному рівні

Дійсно, національна інформаційна політика тепер регулюється на законодавчому рівні з метою визначення основних принципів, мандатів і стратегічних напрямів. Було створено державні органи з відповідними можливостями, прийнято багато концепцій, програм і планів дій.

«Інформаційна політика держави в сучасній Україні є різноспрямованою, нескоординованою діяльністю різних відомств, непослідовною та непрозорою в

реалізації запланованих заходів» [27].

За цих обставин Україну не можна віднести до інформаційно незалежної держави. Багато питань залишаються відкритими щодо політики національної розвідки України. особливо:

1) неузгодженість окремих правових норм, що регулюють інформаційний сектор (відсутність єдиного напрямку подальшого розвитку, нерозвиненість вітчизняної системи обміну інформацією на міжнародному рівні);

2) недостатня інформаційна поінформованість посилює залежність України від інформації з іноземних держав та медіаструктур.

3) низька розвиненість сучасних засобів комунікації;

4) невелика кількість національних програм у сферах інформаційних відносин, освіти та розвитку інформаційного суспільства.

Насамперед, це свідчить про необхідність вдосконалення державної інформаційної політики.

1) визначити механізми державного регулювання у сфері забезпечення реалізації права кожного на доступ до інформації;

2) зміцнення матеріально-технічної, фінансової, організаційної, правової та наукової основи інформаційної діяльності;

3) постійно оновлювати, збагачувати та зберігати національні джерела інформації;

4) створити потужну та конкурентоспроможну національну систему виробництва інформації, здатну об'єднати суспільство в цілому та сприяти спільному розвитку індивідів;

5) проводити технологічну модернізацію з урахуванням необхідності бути присутніми в міжнародному поділі праці у сфері інформаційно-комунікаційних технологій;

6) сприяє розвитку міжнародного співробітництва в інформаційній сфері та забезпеченню інформаційного суверенітету України.

Таким чином, «державна інформаційна політика має вжити заходів для вирішення фундаментальних завдань розвитку суспільства, головним серед

яких є формування єдиного інформаційного простору України. Крім того, важливим є процес формування демократичної свідомості суспільства, становлення та розвиток галузі інформаційних послуг, законодавче регулювання суспільних відносин, у тому числі – одержання, поширення і використання інформації» [31].

«Розглянемо канадський досвід побудови інформаційної інфраструктури. Було прийнято рішення у суспільстві створити Магістраль за допомогою Канадської інформаційної магістралі. Для досягнення цієї мети було скоординовано дії держави, приватного сектора та громадських організацій» [31].

Для досягнення мети були визначені такі завдання: побудова канадської інформаційної магістралі в напрямку сприяння конкуренції, покращення інвестиційного клімату, задоволення суспільних інтересів, розвитку нових послуг тощо.

Завдяки добре організованій та успішній кампанії в Канаді було створено одну з найсучасніших мовних і телекомунікаційних систем. Вирішальну роль у цій справі відіграє держава. Дійсно, без підтримки відповідних законодавчих та нормативних заходів неможливо досягти поставлених цілей у сфері інформаційних відносин.

«Його завданням було створення конкурентного середовища, завдяки чому б канадські фірми збільшили національне багатство. Уряд мав забезпечити таку політику, яка б дозволяла розвивати інформаційну інфраструктуру. Запропонована національна стратегія забезпечила доступ до основних інформаційних послуг для всіх жителів держави» [22].

Уряд Канади приділив особливу увагу процесу оцифрування культури та культурної спадщини. Підкреслюється особлива роль вітчизняних ЗМІ та їх державна підтримка. Адже саме вітчизняні ЗМІ дозволяють зберегти культурну ідентичність і захистити свої позиції на американському ринку. Стратегія доступу до сервісу базується на наступних принципах (рис. 3.3).

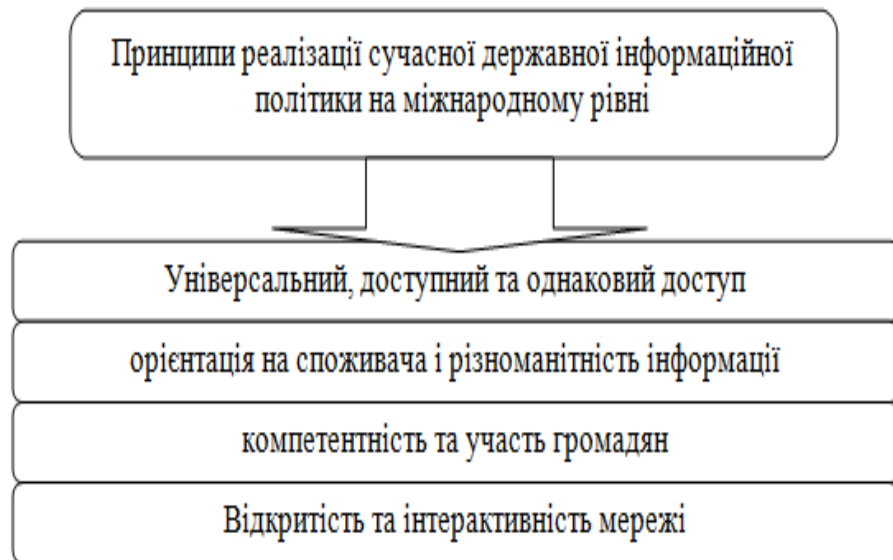

Рис.3.3. Принципи реалізації сучасної державної інформаційної політики на міжнародному рівні

Для США та Канади першочерговим завданням було створити правильну інфраструктуру, а потім розвивати сервіс. Аналізуючи зарубіжну практику регулювання відносин в інформаційній діяльності суспільства, стає можливим визначити напрями її формування (рис. 3.4).

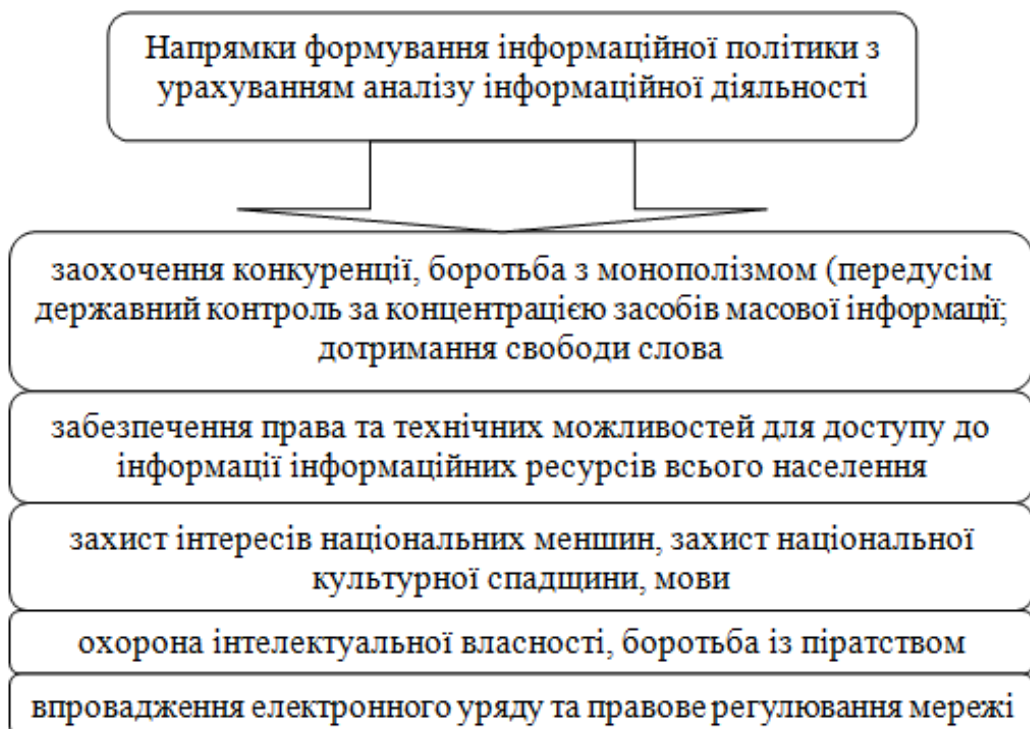

Рис.3.4. Напрямки формування інформаційної політики з урахуванням аналізу інформаційної діяльності

Тому, враховуючи досвід інших країн, побудова української інформаційної інфраструктури та розвиток інформаційних відносин на національному та міжнародному рівнях має базуватися на принципах, наведених на рисунку 3.5.

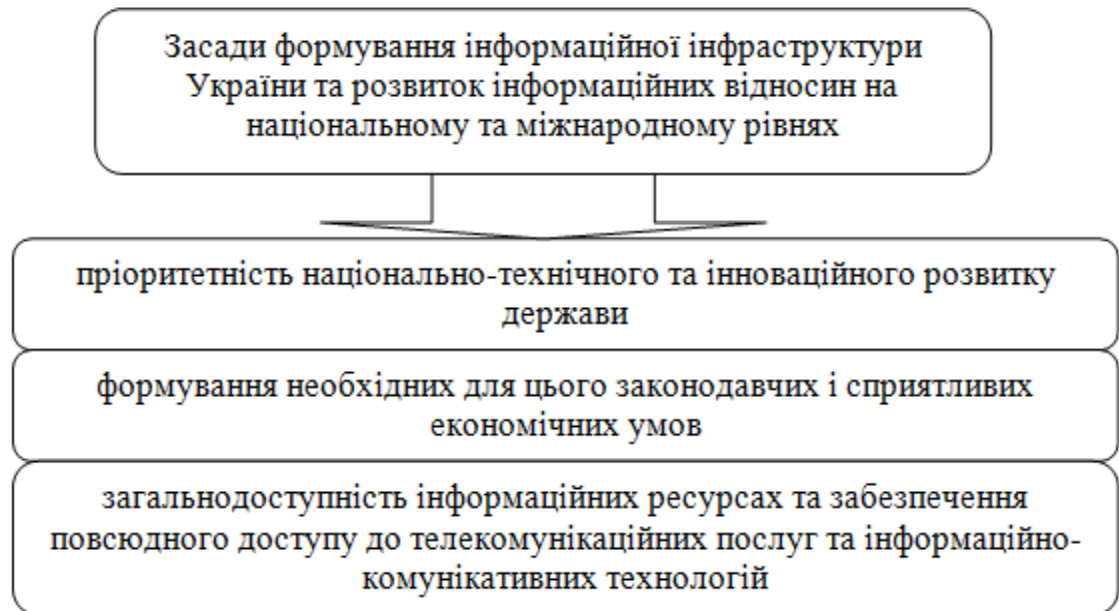

Рис.3.5. Засади формування інформаційної інфраструктури України та розвиток інформаційних відносин на національному та міжнародному рівнях

Україна є державою з науковим потенціалом у галузі інформатики. Крім того, наша країна має високу культурну спадщину та унікальну та сучасну багатонаціональну культуру, що відкриває великі можливості для наповнення інформаційних продуктів і послуг англomовним контентом. Україна. Україна має можливість стати передовою країною з повною інфраструктурою, де людям будуть надаватися якісні інформаційно-комунікаційні послуги.

3.2 Перспективи розвитку інформаційних відносин на міжнародній арені

Міжнародні відносини в сучасному світі є складною системою з дуже складною структурою. Основною ознакою міжнародної системи є домінування наймогутніших держав, думка яких має значний вплив на прийняття

управлінських рішень і загальну поведінку держав-учасниць інше. Найбільш загальним правилом міжнародних систем є залежність поведінки держав-учасниць від країн-лідерів, тих, хто займає важливе центральне положення на міжнародній арені.

«Ще одним загальним законом вважається закон рівноваги міжнародних систем, тобто закон балансу сил. Він дозволяє зберегти досягнену стабільність міжнародної системи, забезпечує рівнозначність та рівноправність у процесі інформаційних відносин на міжнародній арені між суб'єктами таких відносин» [30].

Більшість науковців вважають, що людство вже увійшло в «новий міжнародний світ», «постміжнародний політичний світ». Це динамічний світ з величезною кількістю інформації, все змінюється і знаходиться в постійному русі.

У результаті суспільство змінюється в усьому світі, з'являються сучасні типи особистості рішучі, вольові, швидко реагують на будь-які події, здатні приймати якісні бізнес-рішення. Все це не проходить безслідно, і такі події мають певні наслідки (рис. 3.6).

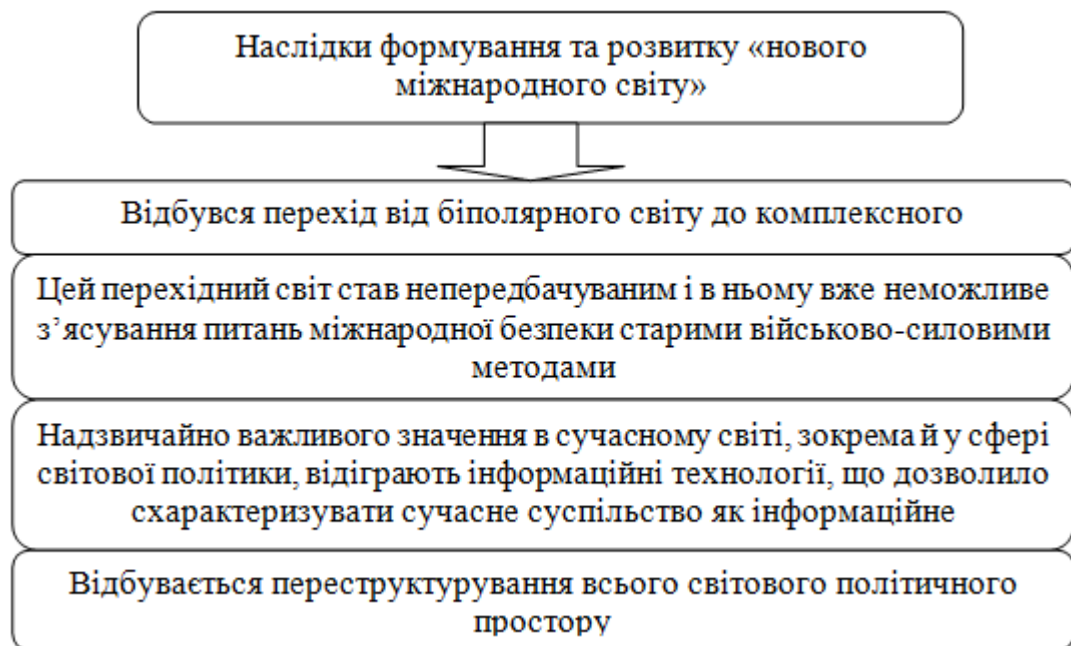

Рис.3.6. Наслідки формування та розвитку «нового міжнародного світу»

Тобто закономірності міжнародних відносин зберігаються, але мають

нові ознаки і часто розглядаються як загальні закономірності чи тенденції розвитку сучасних міжнародних відносин.

Щодо визначення змісту основних закономірностей і тенденцій розвитку відносин між учасниками глобального інформаційного процесу на міжнародній арені можна виділити наступні характеристики (рис. 3.11). Ці основні закони формують державну модель міжнародних відносин.

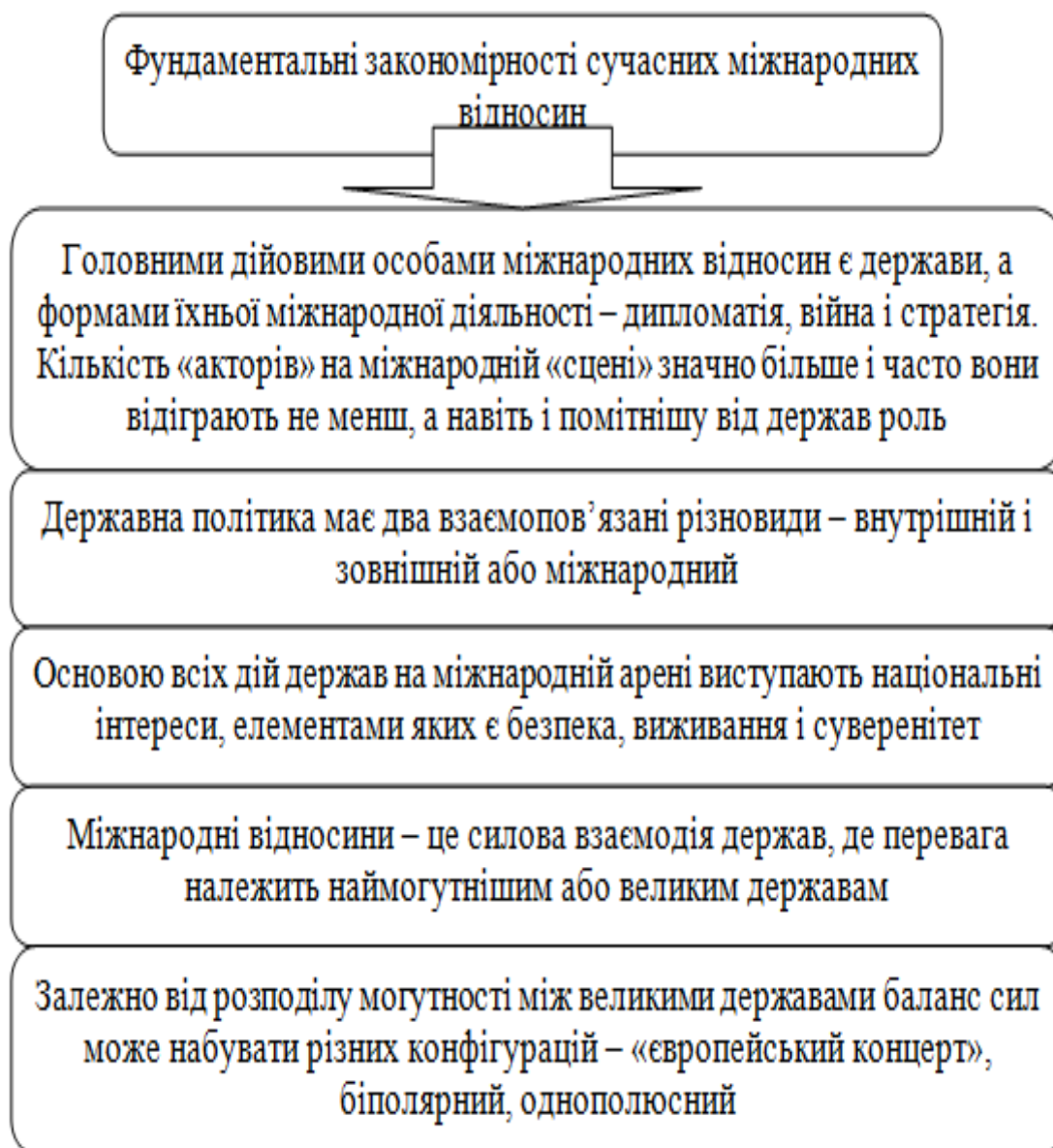

Рис.3.7. Фундаментальні закономірності сучасних міжнародних відносин

Сучасні міжнародні відносини також мають універсальні закони, або загальні закономірності, і відповідають критеріям простору-часу та структури-функції. Їх дії впливають не лише на окремі регіони, а й на весь світ. «Вони

спостерігаються в історичній послідовності, у сучасний періоді розвитку ринкових відносин, а також прогнозуються на майбутнє. А також вони охоплюють всіх учасників міжнародних відносин і абсолютно всі сфери суспільного життя» [54].

Таким чином, можна виділити дві великі універсальні закономірності або дві великі тенденції розвитку сучасних міжнародних відносин (рис. 3.8).

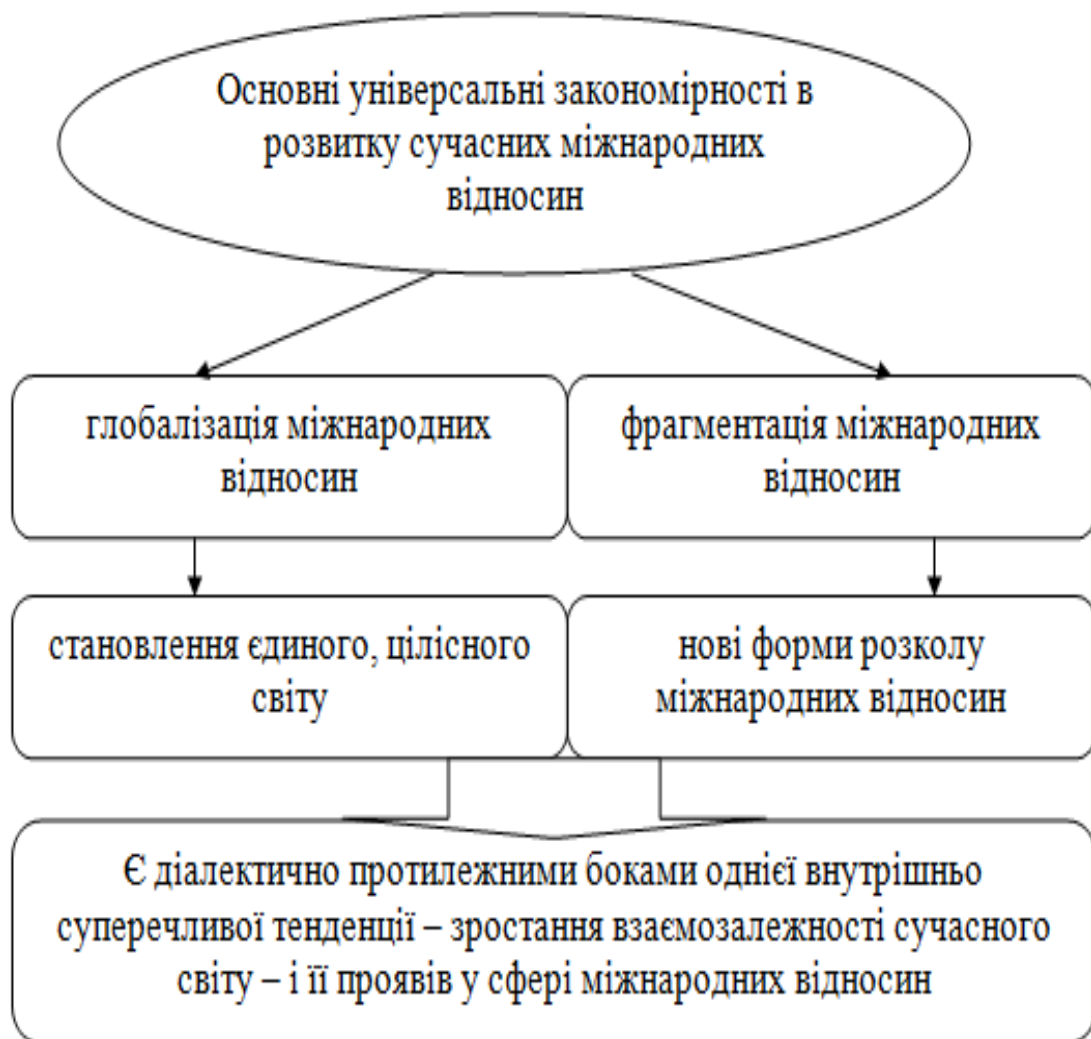

Рис.3.8. Основні універсальні закономірності в розвитку сучасних міжнародних відносин

Проте, якщо розглядати це питання глибше, світові політичні тенденції, досліджувати способи впливу держави на суспільство та досліджувати механізми громадського та соціального впливу суспільних організацій на весь державно-політичний лад, то можна виділити міжнародні тенденції відносин у

сучасному світі (рис. 3.9).

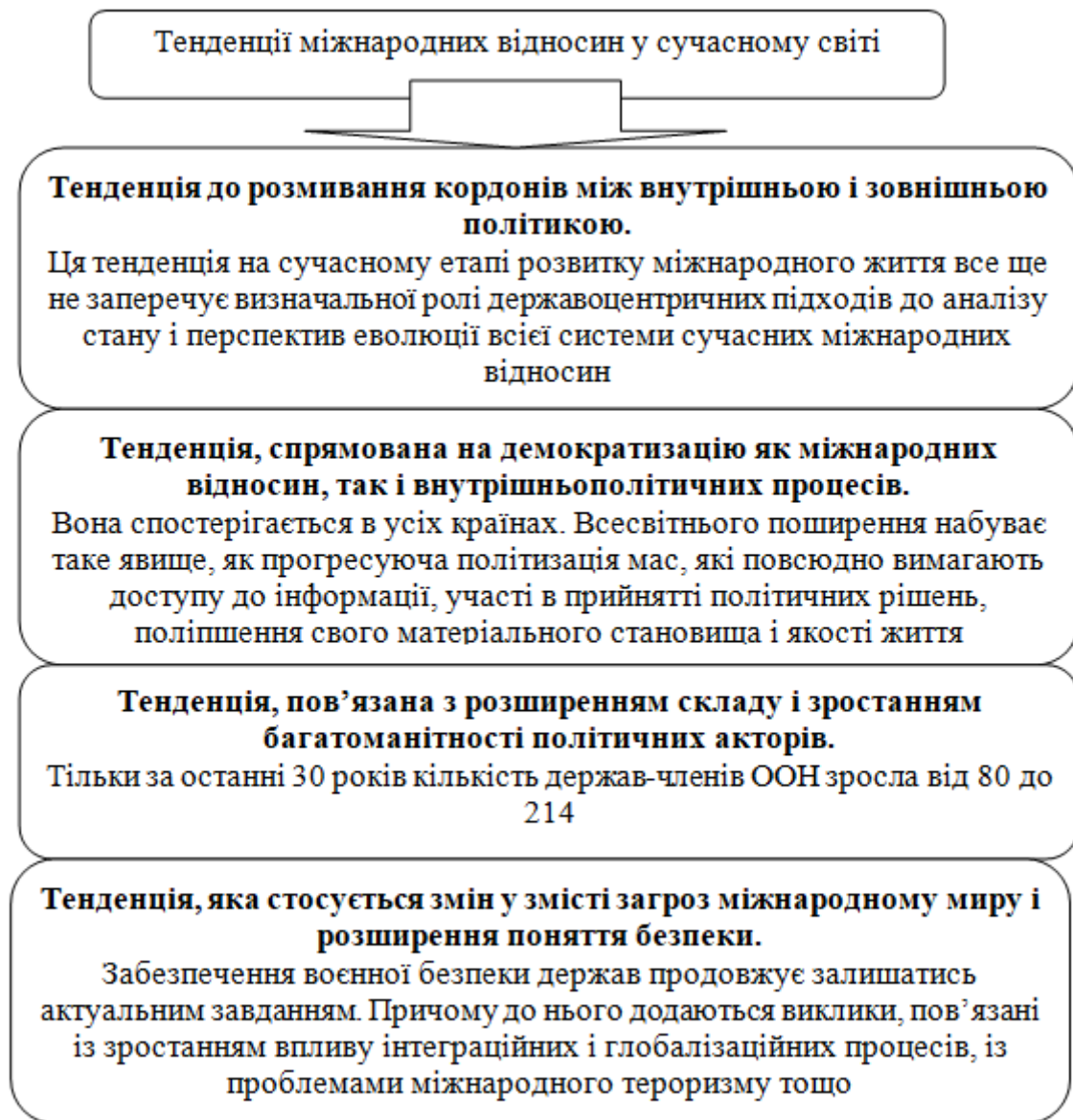

Рис.3.9. Тенденції міжнародних відносин у сучасному світі

Поряд з державами зростає кількість і неоднорідність інших акторів на міжнародній арені. Серед них регіональні уряди, сепаратистські сили, релігійні рухи, незалежні профспілки, екологічні партії, транснаціональні корпорації, політичні асоціації і, нарешті, міжнародні організації. У результаті, як зазначив Дж. Розенау, вимальовуються контури нової «постміжнародної політики».

Перш за все, слід зазначити, що в сучасному світі відбувається перехід від загальноприйнятих концепцій і структур безпеки конфліктного типу до концепцій і структур безпеки, заснованих на співпраці. «Стратегія

корпоративної безпеки повинна використовуватися разом із стратегією розвитку підприємства. Координація полягає у врахуванні стратегії розвитку аспектів безпеки, а стратегія забезпечення корпоративної безпеки повинна включати заходи щодо створення безпечного середовища для розвитку підприємства» [74].

Ця тенденція характеризується взаємозалежністю та взаємозалежністю з точки зору національної та міжнародної безпеки. З'являється нове розуміння та інтерес кожного суб'єкта до забезпечення національної безпеки шляхом зміцнення міжнародної безпеки.

Тож «спотерігається тенденція до утворення нових правил поведінки між державами в межах сучасного міжнародного співробітництва. США і держави НАТО стали наполегливо стверджувати в міжнародних відносинах новий принцип вибіркової легітимності урядів суверенних держав – а це суперечить з основоположними принципами невтручання, закріпленими ще Вестфальським миром 1648 р» [31].

Створення позитивного іміджу держави є ключовим фактором успіху. Це допомагає презентувати себе як сучасну розвинену країну як на національному рівні (серед її громадян), так і на міжнародному рівні (міжнародна сцена).

Насправді формування іміджу нації відображає успіхи її економічної, політичної та соціальної політики. Імідж нації відображає авторитет нації на міжнародній арені, відображає позитивний імідж нації та пропонує широкий спектр можливостей для просування та реалізації її національних інтересів у реалізації її політики.

Тому формування іміджу нації відображає її політичне лідерство. Політичний імідж держави – «це уявний образ певної держави, що формується у свідомості громадян країни та закордонної аудиторії. Він формується у процесі комунікативної взаємодії суб'єктів економічного, соціального та політичного життя як усередині країни, так і за її кордонами» [26].

Зовнішні аспекти переважно стосуються оцінки держави на міжнародній арені іншими суб'єктами міжнародних відносин або ставлення до держави

міжнародної спільноти. З внутрішнього боку доцільно говорити про тип політичної системи, стан демократії, економічне становище країни, ступінь патріотизму та ставлення людей до своєї країни.

Імідж нації, як і будь-якої організації, політика чи окремої людини, формується під впливом багатьох факторів, шляхом використання певних технологій і використанням певної кількості засобів. Якщо говорити про деталі формування національного іміджу, то варто згадати основні прийоми та методи цього формування.

За допомогою інформації, отриманої про нього через офіційні та неофіційні канали, ЗМІ та Інтернет, формується і розвивається імідж нації на міжнародній арені. Особливо важливу роль тут відіграє національна інформаційна політика. Діяльність ЗМІ відображає елементи політичної маніпуляції, різноманітні образи націй, стереотипи поведінки тощо і є визначальною для формування іміджу нації на міжнародній арені.

Також безпосереднім впливом на імідж держави є участь держави в різноманітних форумах і конференціях як інформаційний канал для взаємного спілкування, різноманітні візити представників влади тієї чи іншої країни. У такий спосіб держава встановлює необхідні контакти і водночас формує ставлення до держави інших суб'єктів світової спільноти, що відображається в характеристиках іміджу держави.

На формування зовнішнього іміджу нації також впливає підтримка інших націй та міжнародних організацій. Наприклад, участь у війні, надання гуманітарної допомоги чи участь у миротворчих операціях. «Саме через такі дії держави інші суб'єкти міжнародних відносин, та й самі громадяни всередині країни, сприйматимуть її демократичною чи недемократичною, могутньою чи слабкою, в міру того як вона буде проявляти себе і діяти на міжнародній арені. Чим краще вона себе буде позиціонувати, тим позитивнішим буде її імідж» [38].

Фактори, що впливають на процес формування міжнародного іміджу держави, можна поділити на основні та другорядні (рис. 3.10).

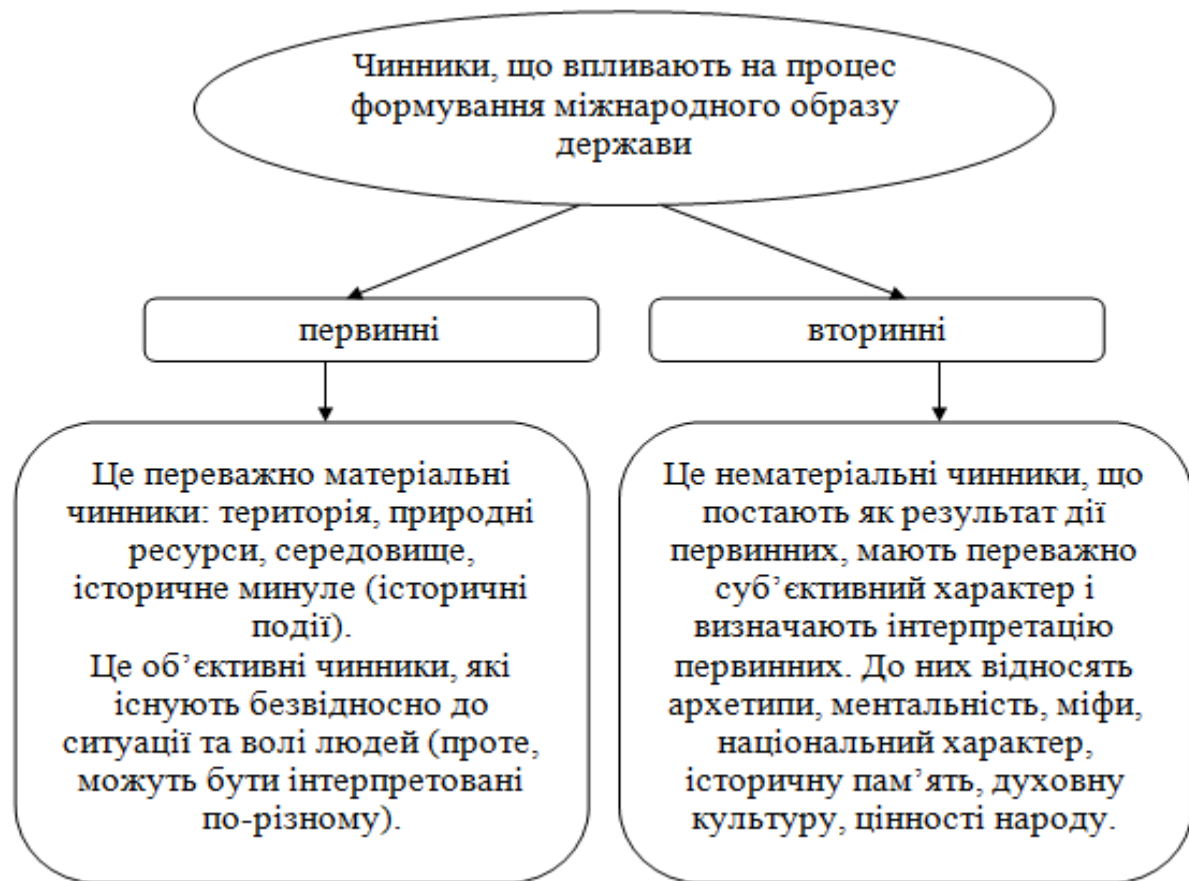

Рис.3.10. Чинники, що впливають на процес формування міжнародного образу держави

Взаємодія цих груп факторів визначає співвідношення природно-фізичними і соціокультурних елементів іміджу держави. «На сучасному етапі зовнішніми чинниками формування міжнародного образу держави є світові стандарти, котрі формуються за допомогою міжнародної спільноти, декларуються у нормах міжнародного права, документах міжнародних організацій, фіксуються щорічними рейтингами міжнародних організацій та рейтингових агентств» [25].

Їх називають глобальними рейтингами (індексами). Її основна мета — порівняти та оцінити адміністративний та економічний розвиток країн світу, поширеність корупції, поширення новітніх технологій та ступінь демократії. Вони відображають, наскільки привабливою (чи непривабливою) є громада, використовуючи економічні показники, які вказують на добробут, якість життя, права людини, державні норми, свободу преси, вирішення проблеми корупції

тощо. Тому світова оцінка – це міжнародне визнання спільноти країни.

Імідж держави є дуже складним поняттям, яке дозволяє розрізнити компоненти, які впливають на його інформаційне наповнення (рис. 3.11).

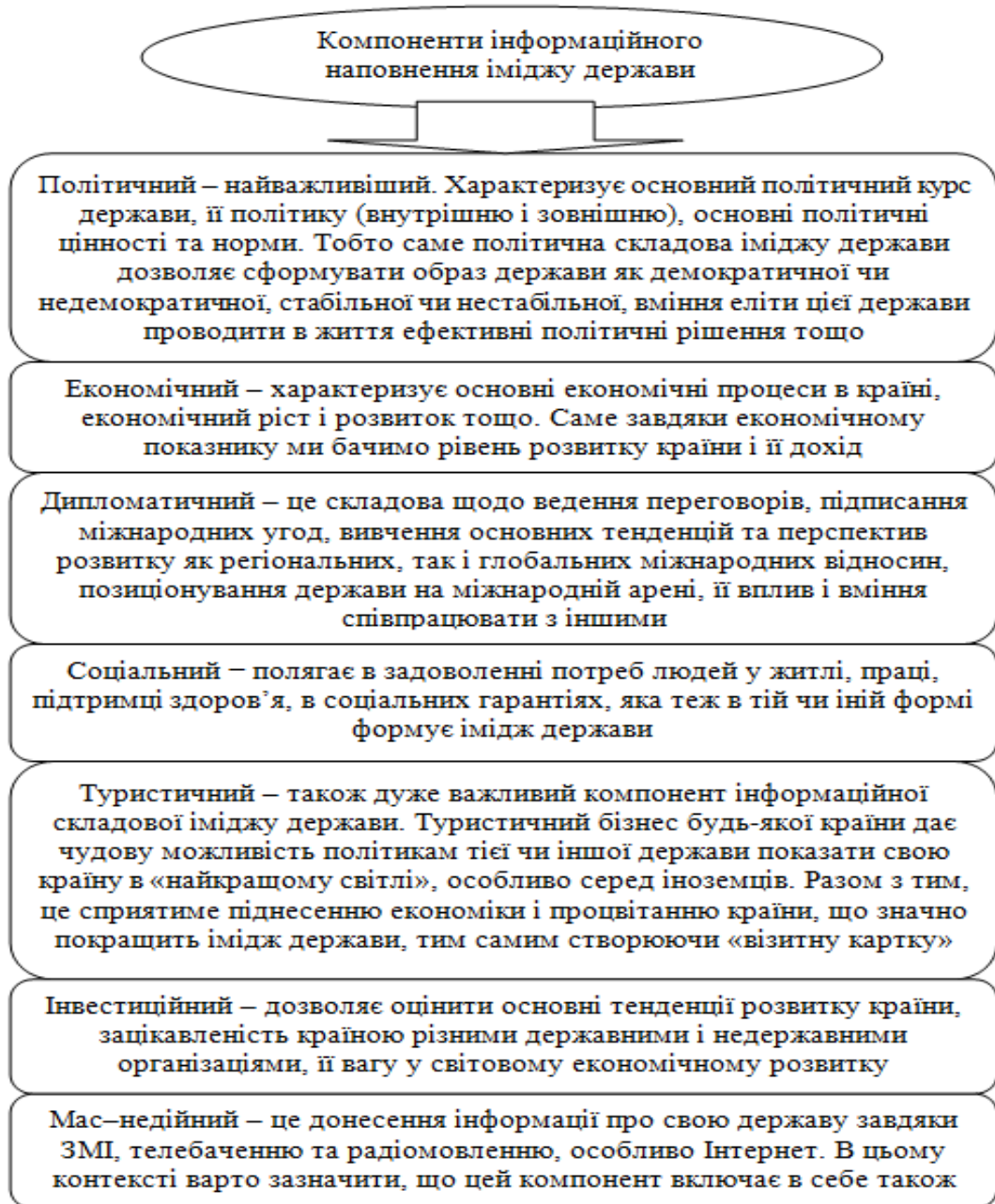

Рис.3.11. Компоненти інформаційного наповнення іміджу держави

Українська перспектива розвитку міжнародних інформаційних відносин залежить від практичної реалізації зовнішньої політики, захисту національних інтересів у сфері міжнародних відносин та орієнтації на права та інтереси громадян і юридичних осіб за кордоном.

Метою дипломатії є представлення країни на міжнародній арені та

забезпечення політичної стабільності у зовнішніх відносинах. Саме ця складова інформаційної складової в іміджі держави впливає на формування іміджу «ззовні», оскільки головне висвітлення новин зовнішньополітичних відносин між країнами світу створює підґрунтя для зустрічі для оцінки країни, її політиці та висловити думку про картину її зовнішньої політики.

Важливими орієнтирами для України в розвитку процесу глобалізації є національні інформаційні політики розвинутих країн та країн ЄС. Основні принципи розвитку інформаційного суспільства в Україні наведені на рисунку 3.12.

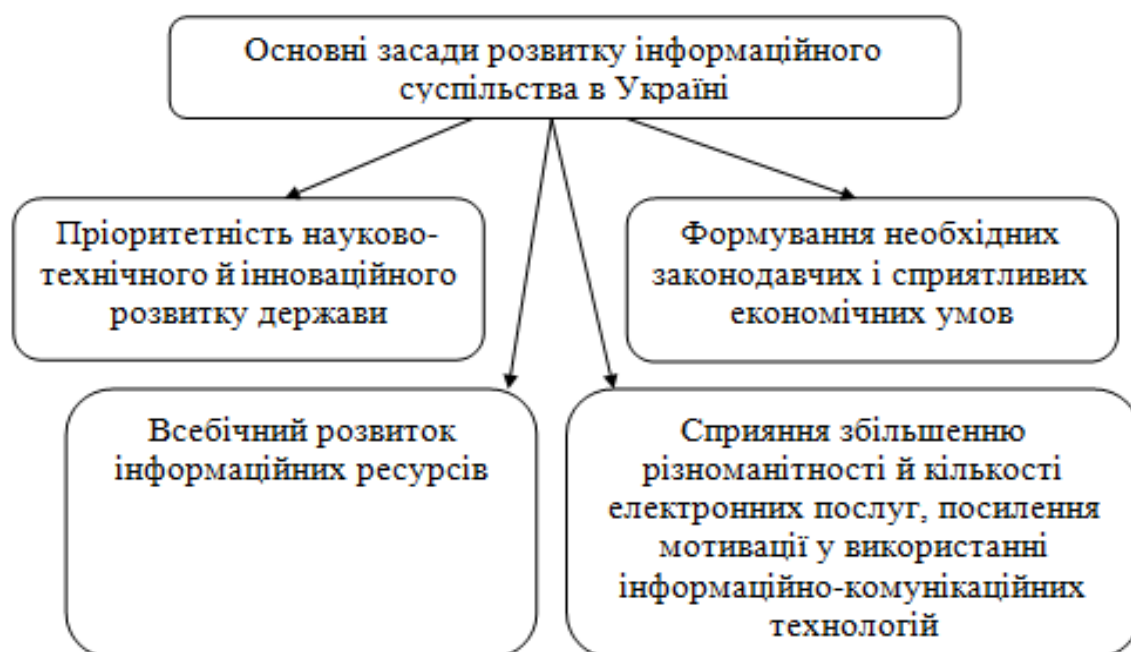

Рис.3.12. Основні засади розвитку інформаційного суспільства в Україні

Країна, яка не може побудувати власне потужне інформаційне поле та підтримувати власний рівень інформаційної безпеки, перебуває у не вигідному становищі, особливо в міжнародній конкуренції за розподіл ринків, ресурсів і добробуту свого народу. Вони є жертвами інформаційної війни та інтервенції. Водночас ці країни потрапляють у категорію слабких країн, що створює імідж неконкурентоспроможних і неефективних на міжнародній арені. Навпаки, комплексне впровадження сучасних інформаційних технологій та якісна національна інформаційна політика є необхідними передумовами, що формують імідж самої держави.

У зв'язку з цим доцільно було б згадати про такі явища, як інформаційна війна, інформаційна інтервенція, інформаційний тероризм, які безпосередньо впливають на імідж країни.

Окремим громадянам сучасного світу нелегко мислити незалежно від таких політичних об'єктів, як держава. Ця складність викликана різноманіттям життя в країні та складністю внутрішніх і міжурядових відносин. Задавати тон цьому процесу, впливати на суспільну свідомість можуть телебачення, радіо, преса, Інтернет. Одним із прикладів є інформаційна війна.

Інформаційна війна – цілеспрямований вплив інформації суб'єктом, який використовує інформаційну зброю для впливу на цілі (об'єкти ураження) з метою досягнення намічених цілей. Під впливом розуміють насамперед вплив на свідомість людей. Іншими словами, інформаційна зброя — це спеціально підготовлена та представлена інформація (це називається «пропаганда»), спрямована на цільову групу.

Основною зброєю такої «війни» є повідомлення ЗМІ та нетрадиційні джерела інформації. Метою інформаційної війни більшості держав є інформаційна перевага над іншими державами. Прикладів інформаційної війни багато.

«Іншими складовими інформаційної сфери, які впливають на формування образу будь-якої держави є інформаційна інтервенція і інформаційний тероризм. Інформаційна інтервенція – це тенденційна інформація, що передбачає розповсюдження через системи зв'язку суб'єктивних фактів та суб'єктивної інформації, яка впливає на суспільну думку і прийняття рішень в іншій державі» [20].

Інформаційний тероризм використовує різні форми та методи, щоб тимчасово або назавжди вивести з ладу інформаційну інфраструктуру нації чи її складових, а також націлити на інформаційну інфраструктуру з жахливими наслідками для життя її громадян. Новий тип терористичної діяльності, який зосереджується на цілеспрямованому використанні суспільства і нації.

Інформаційне втручання та інформаційний тероризм є частиною

інформаційної складової формування іміджу держави, що дозволяє використовувати різні засоби та прийоми маніпулювання на користь держави, а також використовувати ці прийоми як засіб впливу на інші держави чи суб'єктів міжнародних відносин.

Проте, аналізуючи світові тенденції, слід мати на увазі, що сучасні інформаційні технології, особливо Інтернет, особливо впливають на формування іміджу окремих націй. Важливим чинником у сприйнятті держави на міжнародній арені є не лише її минуле (історія, політичні відносини тощо), а й сучасні тенденції розвитку (особливості розвитку, тип політичної системи тощо).

Одну з головних ролей у формуванні іміджу держави відіграє інформаційна політика держави, яка забезпечує можливість для формування власного інформаційного поля. Адже в сучасному глобальному суспільстві інформація стає ресурсом, який дозволяє державі забезпечити процвітання в будь-якій сфері. При цьому формування іміджу держави безпосередньо залежить від інформаційної політики держави та її здатності формувати власне інформаційне поле.

Чим ефективнішою є інформаційна політика країни, тим більше вона може наповнювати глобальний інформаційний простір інформацією, яка позитивно відображає її імідж, а також вести війни та інтервенції, стандартну комунікаційну картку і водночас самотійно генерувати владу без зовнішнього впливу, щоб створити власний імідж і уникнути негативного спотворення з боку інших міжнародних суб'єктів.

3.3 Удосконалення міжнародного співробітництва у сфері інформаційних відносин

Зміни, пов'язані з розвитком інформаційного суспільства, торкаються всіх соціокультурних інститутів і утверджують принципово новий спосіб життя людей. В умовах глобального інформаційного суспільства доводиться

вирішувати завдання освоєння принципово нового простору. Інформаційна грамотність ставить людину в різні відносини з навколишнім світом, оскільки її творча діяльність багато в чому визначає соціокультурну ситуацію.

«У цей час формуються нові покоління, які сприймають фізичну та віртуальну реальність як співіснуючі паралельно реальності. За таких умов процесу віртуалізації віддається не тільки суспільство, а й сама особистість. Наприклад, інтернет став несвітньою всеохоплюючою павутиною з глобальним масштабом. Сучасний віртуальний спосіб існування культури характеризує інформаційне суспільство» [66].

Перехід до інформаційної економіки є соціокультурним та інноваційним процесом, результатом якого стане інформаційне суспільство та відповідна йому сучасна економічна система. Розвиток інформаційно-комунікаційних технологій сприятиме створенню позитивних змін у сфері культури – суспільства та економіки.

Усе вищевикладене визначає необхідність вирішення завдання держави суспільного характеру – створити модель соціокультурної поведінки учасника інформаційного суспільства, забезпечити адаптацію та комфортне існування людини в умовах інформаційне суспільство.

Без підтримки держави неможливо досягти поставлених цілей, оскільки всі питання мають бути врегульовані на законодавчому рівні. «Перехід до інформаційного суспільства за рахунок координації діяльності різних учасників цього процесу, розвиток інститутів демократії, забезпечення правовими заходами прав громадян в умовах інформаційного суспільства і формування відкритого інформаційного суспільства – ці проблемні питання необхідно передбачити на законодавчому рівні шляхом прийняття відповідних нормативно-правових актів з урахуванням міжнародних та національних вимог» [12].

Сучасна держава виступає каталізатором змін, що відбуваються на благо суспільства і людини. Держава виконує для держави такі функції (рис. 3.13).

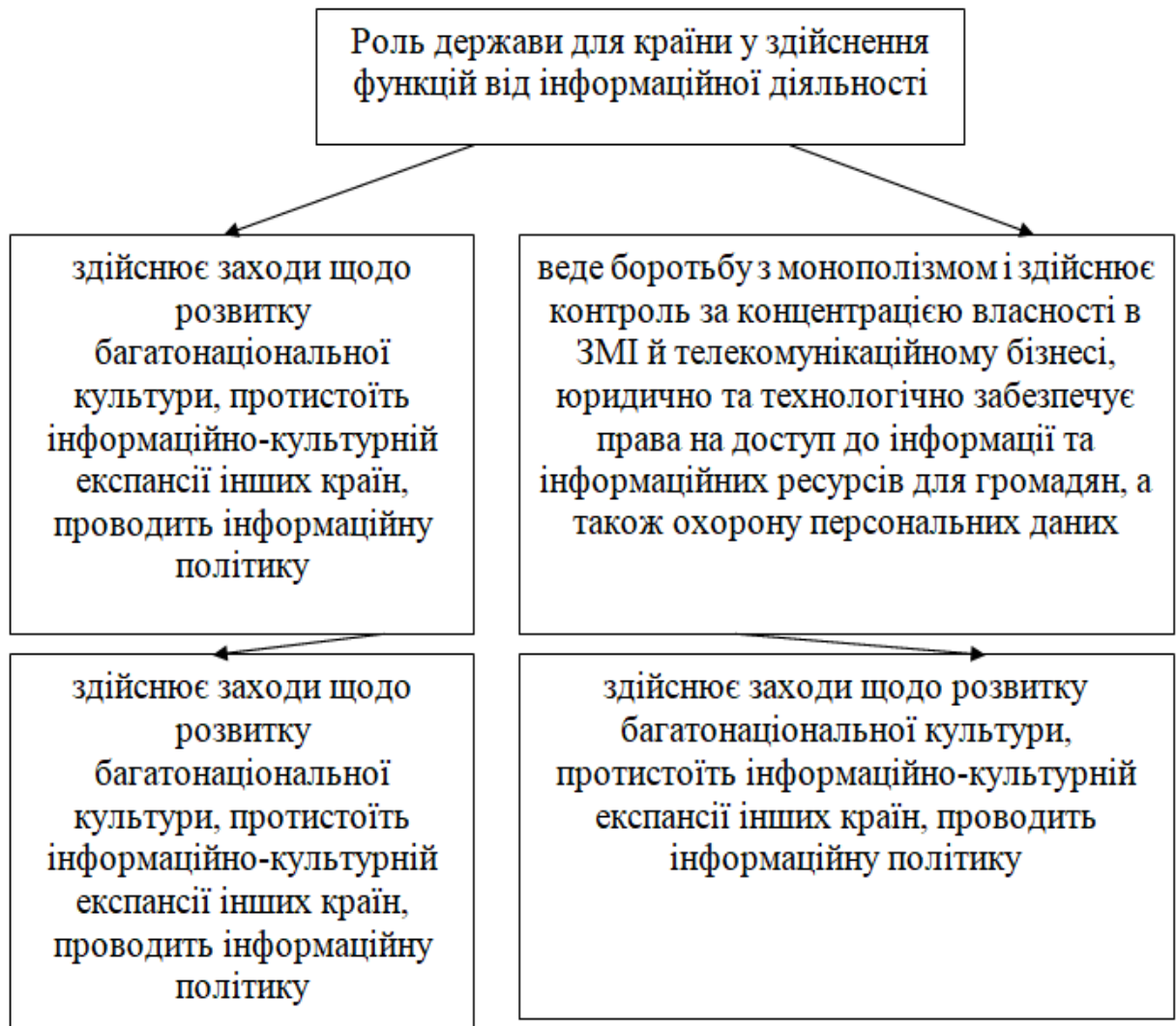

Рис.3.13. Роль держави для країни у здійснення функцій від інформаційної діяльності

Розробка та прийняття стратегічних документів в інформаційній сфері є однією з важливих передумов ефективної реалізації державою зазначеного напрямку національної інформаційної політики.

Давайте поглянемо на розвиток інформаційної політики в інших країнах світу. Відмінною рисою інформаційної політики Великобританії є формування регіональних мереж і магістралей для оптимізації та підвищення ефективності міжрегіонального та міжнародного науково-технічного співробітництва. Інноваційні технологічні проекти, які здійснює Janet, і модифіковані продукти SuperJanetIV дозволяють використовувати нові технології, розширювати доступ до інформаційних ресурсів у різних мережах і підвищувати ефективність наукових досліджень, наукового обміну та сприяти розвитку потенціалу

мережі.

«Інформаційна політика федерального уряду Німеччини представляє собою вільний обмін інформацією, необмежене вираження думок та поглядів в умовах розвитку комунікаційних та інформаційних мереж і систем. Іншими словами, це конструктивна вільна конкуренція у сфері інформаційних відносин, яка утворилася, враховуючи нові політичні, економічні та інформаційні зміни у німецькому суспільстві норм і принципи правового регулювання інформаційної діяльності» [27].

Федеральний закон про телекомунікації стимулює розвиток нових інформаційних послуг, таких як замовлення відео, відеотекст, платні послуги та програмні продукти, що замовляються користувачами. Крім того, федеральний закон зобов'язаний обмежувати поширення інформації, яка містить заборонений на законодавчому рівні контент, наприклад насильство, агресію, порнографію, злочини. В результаті були розроблені правила захисту персональних даних, електронних підписів і відповідальності постачальників за зміст інформаційних продуктів, що поширюються в їхніх мережах.

Інформаційна політика Франції є складовою стратегії розвитку держави, франкомовна стратегія збереження національної ідентичності та ідентичності стала важливою складовою зовнішньої політики. Завдяки своїй інформаційній політиці Франція бере активну участь в інформаційних програмах і проектах європейських міжурядових організацій, у створенні інформаційної економіки та в поширенні комп'ютерних мереж і систем, інформаційних послуг.

Обмежене надання інформаційних послуг і політики іноземними транснаціональними інформаційними компаніями (представляючи майже 10% французького інформаційного простору, які зобов'язані перекладати аудіо, відео та кіно або субтитри на французьку мову), державний контроль над інформаційною діяльністю та державна монополія в використанні високих технологій не сприяє лідерству країни в європейському регіоні. Така політика дозволяє контролювати інформаційний сектор, але не може його розвивати.

Для Італії при формуванні основних положень інформаційної політики

уряд віддав пріоритет процесу трансформації державних адміністрацій на основі інформаційно-комунікаційних технологій. програми комп'ютеризації та електронної освіти. для персоналу. Для них важливо забезпечити прозорість обігу державних документів через Інтернет, забезпечити якість інформаційних продуктів і послуг.

«Головною структурою є Національний центр з питань інформатики при Державній адміністрації (Centro Nazionale per l'Informatica nella PA, CNIPA), який контролює виконання поставлених цілей» [45].

У скандинавських країнах (Данія, Швеція, Норвегія, Фінляндія) в рамках європейської медіаінтеграції та централізації були прийняті державні програми, спрямовані на розвиток інформаційного суспільства та власної національної інформаційної політики. Зважаючи на специфіку країни, скандинавські країни мають (рис. 3.14).

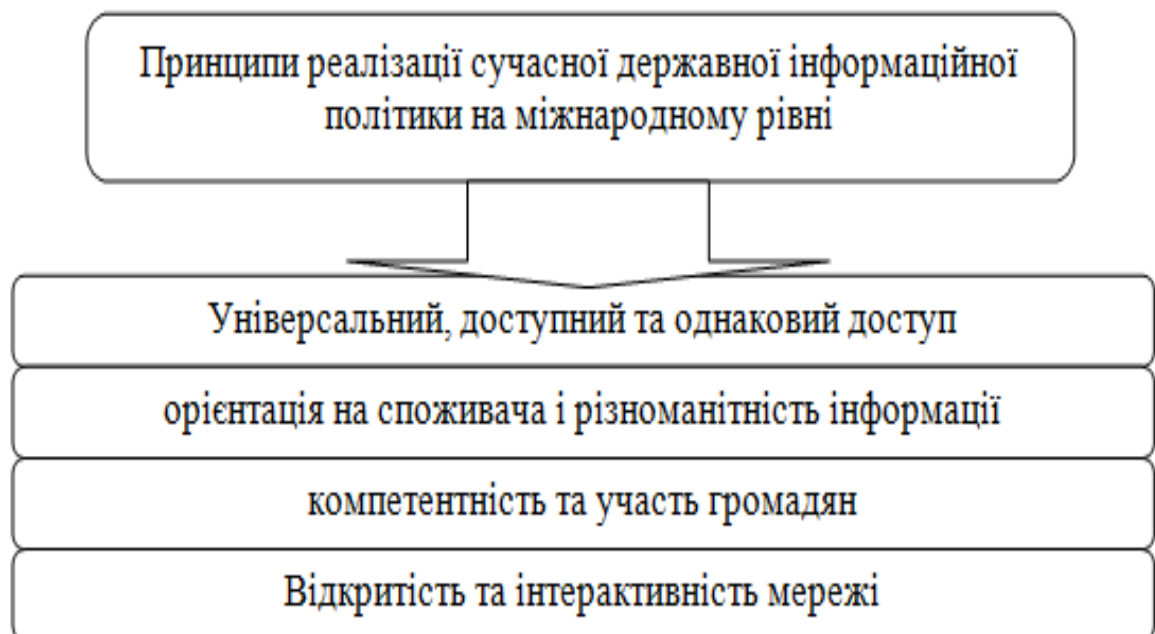

Рис.3.14. Доступ до інформації в мережах і системах для соціально незахищених верств населення – молоді, інвалідів, малозабезпечених, створення громадського телерадіомовлення

Модель розвитку інформаційного суспільства США характеризується появою загальних концепцій соціально-економічного розвитку. Це означає перевагу приватного сектора над функціями держави в усіх напрямках

суспільного розвитку. До речі, у міжнародній політиці, світовій економіці, глобальних процесах «американський вплив» відчувається як у сфері комунікаційних технологій, так і в сфері інформації.

Модель розвитку інформаційного суспільства в США називається «інформаційна парасолька», яка складається з міжнародного співробітництва з багатьма країнами в різних куточках світу. Ця модель базується на превентивній комунікації, заснованій на масовому переміщенні інформації для захисту національних інтересів і збереження лідерства США в системі політичних міжнародних відносин.

Україна стикається з багатьма викликами у формуванні інформаційного суспільства (рис. 3.15).

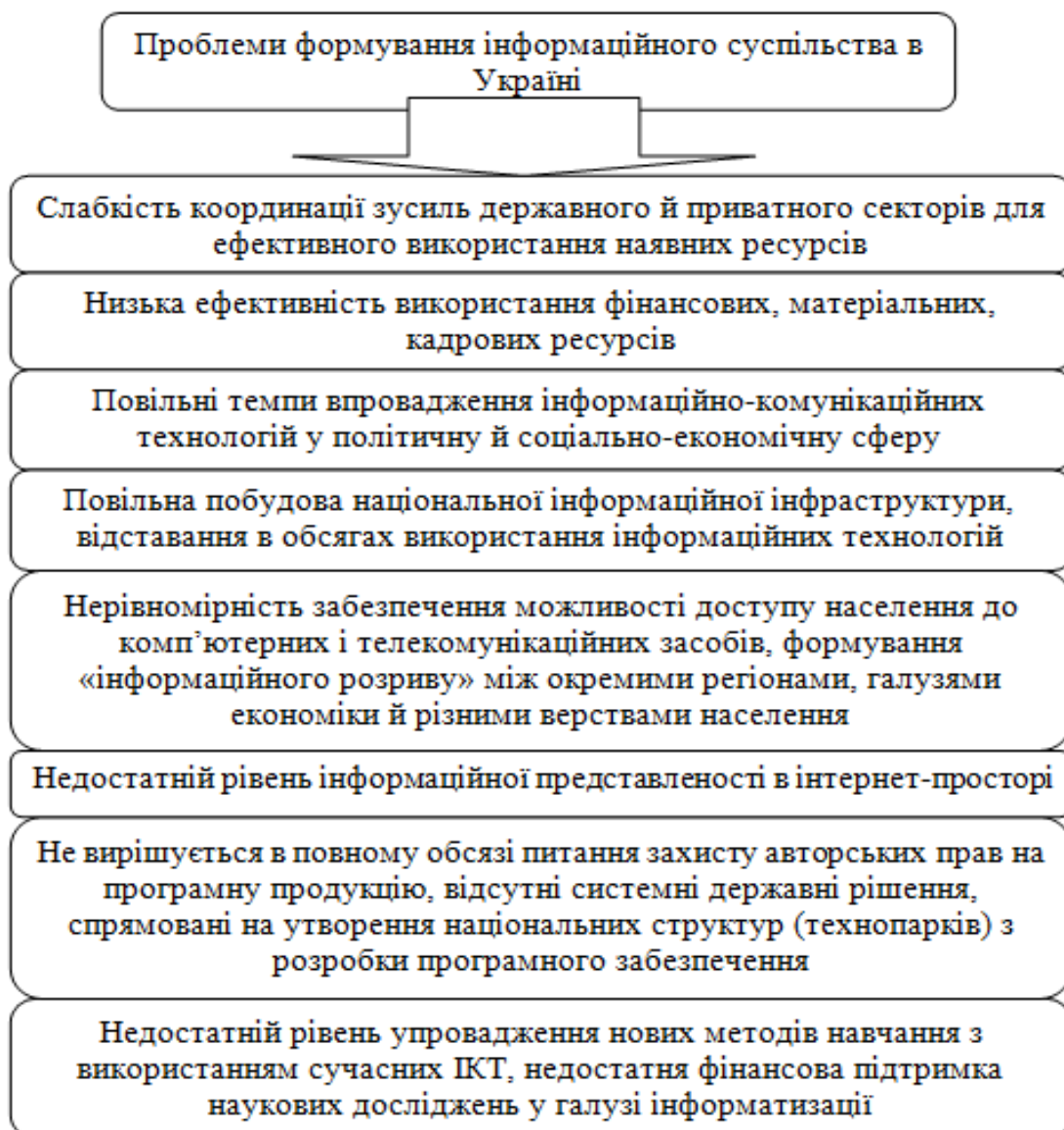

Рис.3.15. Проблеми формування інформаційного суспільства в Україні

Україні необхідно здійснити ряд кроків для вдосконалення інформаційної політики та розвитку інформаційних відносин на національному та міжнародному рівнях (рис. 3.16).

Рис.3.16. Заходи щодо вдосконалення інформаційної політики, розвитку інформаційних відносин на національному та міжнародному рівнях в Україні

«Вирішальна роль відводиться громадським центрам (community centers), особливо в процесі об'єднання мережевих співтовариств. Об'єднання відбувається за допомогою телекомунікацій з метою надання більш широкого

спектра електронних освітніх і соціальних послуг, включаючи соціальне забезпечення, охорону здоров'я й професійну підготовку вдома» [36].

Громадський центр визначається як фізичний простір, де члени спільноти можуть зустрічатися, навчатися та мати доступ до друкованих та електронних ресурсів. Це широкий спектр організацій, різноманітних за своїм охопленням. Наприклад, державні установи, громади, культурні та релігійні центри та клуби. Потенційна діяльність громадських центрів включає послуги громаді та цільові програми для груп ризику в реабілітаційних центрах.

Висновки до третього розділу

На основі проведених досліджень встановлено, що інформаційна політика – це сукупність оперативних напрямів і методів діяльності відповідних державних органів щодо контролю, регулювання та планування процесу у сфері отримання, зберігання, обробки, використання та розповсюдження інформації. Виділяють три ключові напрями інформаційної політики: уряд створює та поширює інформацію, розвиває, регулює та використовує інформаційну інституційну та правову інфраструктуру.

Головним органом центральної системи виконавчої влади у сфері забезпечення інформаційного суверенітету в Україні є Мінінформполітики. Тому інформаційні елементи іміджу держави є дуже важливими для формування позитивного іміджу держави. Водночас у цьому контексті можна зробити висновок, що імідж держави безпосередньо залежить від інформаційної політики держави. Це тому, що національна інформаційна політика створює умови для якісного представлення нації на світовій арені.

Ключовими елементами участі нації в сучасному глобальному світі є адекватна інформаційна репрезентація, здатність заповнювати власне інформаційне поле та здатність виробляти інформаційні продукти на експорт. Незалежно від того, чи достатньо виробляється інформаційна продукція країни, інформаційний простір країни заповнюється, а наповнення інформаційного

простору країни, задоволення інформаційних потреб, таких як населення, економіка тощо, обмежується лише доступністю інформації.

З метою забезпечення становлення та розвитку інформаційного суспільства в Україні запропоновано модель реалізації інформаційної політики, згідно з якою напрямком розвитку інформаційної політики є розвиток інформаційного простору України, розбудова стратегічної системи поширення цінностей держави. Впровадження зазначеної моделі дозволяє уникнути ризиків і забезпечує високу продуктивність завдяки прозорості процесів і використанню інформаційних технологій.

ВИСНОВКИ

В результаті проведеного дослідження нами було поставлено та розкрито наступні завдання:

1. Визначено поняття та проаналізована класифікація інформаційних відносин, яка полягає у тому що у міжнародній науковій літературі інформаційні правовідносини визначають як сукупність правовідносин, що виникають при здійсненні інформаційних процесів, таких як збір, обробка, зберігання, пошук і розповсюдження інформації.

Інакше кажучи, інформаційні відносини - це відносини, створені доступом до інформації та її використанням у правовій чи організаційній формі. Об'єктом інформаційних відносин є інформація. Крім того, не має значення, як ця інформація використовується.

Сприйняття громадськістю політичної та економічної ситуації в країні та формування її міжнародного іміджу залежать від інформаційної політики країни. Отже, інформаційні відносини — це суспільні відносини, що виникають при здійсненні інформаційної діяльності.

У більш науковому сенсі інформаційні правовідносини — це врегульовані інформаційно-правовими нормами суспільні відносини, сторони яких є носіями взаємних прав і обов'язків, встановлених і гарантованих відповідними нормами.

2. Розкрито нормативно-правове забезпечення міжнародного співробітництва у сфері інформаційних відносин яке базується на Законі України «Про інформацію» № 2657-ХІІ від 2 жовтня 1992 року, а також низки міжнародних угод регіонального характеру, зокрема конвенції Ради Європи та ЄС, рекомендаціях, резолюціях, директивах, регламентах, рішеннях, хартіях, статутах, програмах, серед них: Європейська конвенція про захист прав людини та основних свобод; Європейська культурна конвенція; Європейська угода про обмін інформацією наукового, освітнього та культурного характеру, інші акти що регулюють змістові, технічні та професійні аспекти міжнародного обміну

інформацією в Європі

Загалом нормативно-правову базу України щодо інформації та міжнародного співробітництва у сфері інформаційних відносин складають нормативно-правові акти, окремі галузі ,види, форми і засоби інформації та принципи і норми міжнародного права.

3. Охарактеризовано та проаналізовано державну політику у сфері міжнародних інформаційних відносин яка у зв'язку з вимогами сучасного світу та сучасними тенденціями розвитку ринкових інформаційних відносин у цій сфері потребує кардинальних змін. Основним напрямком тут є інвестування у покращення матеріально-технічної бази та підвищення рівня якості інформаційних продуктів, а саме акумулювання внутрішніх ресурсів та залучення зовнішніх коштів.

Сфера міжнародних відносин в умовах сучасного глобального розвитку досить велика і займає чільне місце в політиці будь-якої країни. Україна не є винятком. У політиці нашої держави міжнародні відносини пов'язані з механізмами взаємодії України з міжнародними організаціями на світовій арені. Показано, що міжнародні інформаційні відносини для нашої країни є особливою формою інтеграційного напрямку в умовах розвитку сучасного суспільства. Активну роль у розвитку державної політики у сфері міжнародних відносин відіграють міжнародні організації такі як: ЮНЕСКО, ООН, Рада Європи, Всесвітня організація інтелектуальної власності.

4. Встановлено перспективи розвитку інформаційних відносин на міжнародній арені ,вони полягають у глобалізації та фрагментації міжнародних відносин, створенні нових форм розвитку міжнародних відносин.

В цьому контексті слід зазначити, що в сучасному світі відбувається перехід від загальноприйнятих концепцій і структур безпеки конфліктного типу до концепцій і структур безпеки, заснованих на співпраці. Ця тенденція характеризується взаємозалежністю та взаємозалежністю з точки зору національної та міжнародної безпеки. З'являється нове розуміння та інтерес кожного суб'єкта до забезпечення національної безпеки шляхом зміцнення

міжнародної безпеки. Зовнішні аспекти переважно стосуються оцінки держави на міжнародній арені іншими суб'єктами міжнародних відносин або ставлення до держави міжнародної спільноти. З внутрішнього боку доцільно говорити про тип політичної системи, стан демократії, економічне становище країни, ступінь патріотизму та ставлення людей до своєї країни.

5. Запропоновано шляхи удосконалення державної політики міжнародного співробітництва у сфері інформаційних відносин та інтеграції України у міжнародну сферу інформаційних відносин що полягають у наступному

- розвитку і вдосконаленню нормативно-правового забезпечення сфери інформаційних відносин в Україні;
- розробці проекту інформаційного кодексу, Стратегії державної інформаційної політики України;
- формування, використання, зберігання й поширення національних інформаційних ресурсів;
- вжиття заходів підтримки вітчизняної індустрії програмного забезпечення;
- посилення стану інформаційної безпеки, захисту державних інформаційних ресурсів, захисту персональних даних, тощо.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Антонюк А. О., Жора В. В. Теоретичні основи моделювання та аналізу систем захисту інформації: [монографія] / А. О. Антонюк, В. В. Жора. - Ірпінь Національний університет ДПС України, 2010. - 310 с.
2. Баранов О.А. Базовий принцип інформаційного права – забезпечення інформаційної безпеки. Запобігання новим викликам та загрозам інформаційній безпеці України: правові аспекти: матеріали наук.- практ. конф. 06 жовт. 2016 р. Упоряд. : В. М. Фурашев. Київ : НТУУ «КПІ імені Ігоря Сікорського», Вид-во «Політехніка». 2016. 204 с. С. 29-35.
3. Бек М. Право на інформаційне самовизначення? / М. Бек, О. Волков // Дзеркало тижня. – 2011.
4. Березняк Н. В. Досвід побудови і функціонування інформаційної інфраструктури інноваційної діяльності в окремих країнах світу та Україні: аналітичний огляд / Березняк Н. В., Кваша Т. К., Новіцька Г. В. – К. : УкрІНТЕІ, 2011. – 110 с.
5. Білак Ю.Ю. Інформаційна безпека як елемент підвищення Ефективності інноваційного розвитку України. Вісник КНУТД №4 (113), 2017. С. 44-50.
6. Білан Н. І. Інформаційне суспільство у вітчизняній і зарубіжній теоріях глобального розвитку/ Н. І. Білан // Актуальні питання масової комунікації. – 2016. – Випуск 10. – С. 20–23.
7. Бондар І.Р. Інформаційна безпека як основа національної безпеки. Mechanism of Economic Regulation. 2014. № 1. С. 68-75.
8. Бошицький Ю. Особливості застосування авторського права до інтернет-сайту / Ю. Бошицький, М. Гура // Юридичний вісник України. – 2015. – 12–18 листопада. – № 45. – С.15.
9. Великий тлумачний словник сучасної української мови / укл. і гол. ред. В.П. Бусел. – Ірпінь : Перун, 2001. – 1440 с.
10. Вишняков В. М. Захист даних в інформаційних системах: навчальний

посібник / В. М. Вишняков. - К.: КНУБА, 2010. - 128 с.

11. Вознесенська О. А. Механізм державного регулювання в галузі аудіовізуальних засобів масової інформації/ О. А. Вознесенська // Часопис Академії адвокатури України. – 2014. – № 2 (7).– С. 54.

12. Гевлич А. Державна політика України у сфері захисту персональних даних: міжнародно-правовий аспект / А. Гевлич, В. Селіванов // Право України. – 2016. – № 1. – С. 9–15.

13. Губерський Л. В. Інформаційна політика України: європейський контекст: [монографія] / [Л. В. Губерський, Є. Є. Камінський, Є. А. Макаренко та ін.] – К.: Либідь, 2007. – 360 с.

14. Гурковський В.І. Безпека як об'єкт правовідносин в умовах глобального інформаційного суспільства. Правова інформатика. 2010. № 2(26). С. 72-77.

15. Гуцалюк М. Інформаційна безпека у сучасному суспільстві/ М. Гуцалюк // Право України. – 2009. – № 7. – С. 71–74.

16. Державна регіональна політика України: особливості та стратегічні пріоритети : монографія / [за ред. З. С. Варналія]. – К. : НІСД, 2007. – 820 с.

17. Державне управління: навч. посіб. / А.Ф. Мельник, О.Ю. Оболенський, А.Ю. Васіна та ін.; за ред. А.Ф. Мельник. – К. : Знання-Прес, 2003. – 343 с.

18. Дзьобань О.П., Соснін О.В. Інформаційна безпека: нові виміри загроз, пов'язаних з інформаційно-комунікаційною сферою. Гуманітарний вісник ЗДІА. 2015. № 60. С.25-34.

19. Довгань О.Д. Національний інформаційний суверенітет – об'єкт інформаційної безпеки. Інформація і право. № 3(12)/2014. С.102- 112.

20. Довгань О.Д. Нейтралізація міжнародних інформаційних загроз. Правова інформатика. № 2(42)/2014. С.80-89.

21. Довгань О.Д. Сучасні інформаційні структури як компоненти інформаційної безпеки. Інформація і право. № 2(14)/2015. С.111-120.

22. Дутов М. Правові проблеми електронного документообігу/ М. Дутов // Право України. – 2012. – № 6. – С. 122–124.

23. Євтушенко О. Н. Державна влада і місцеве самоврядування в умовах модернізації політичної системи сучасного українського суспільства [Текст] : автореф. дис. д-ра політ. наук : 23.00.02 / Євтушенко Олександр Никифорович ; ДЗ «Південноукр. нац. пед. ун-т ім. К. Д. Ушинського». – О., 2011. – 28 с.
24. Жилінкова І. Правове регулювання Інтернет-відносин / І. Жилінкова // Право України.– 2013. – № 5. – С. 124–128.
25. Задорожня Г. П. Інформаційно-комунікаційних технології у світі та Україні: реферативний огляд / Г. П. Задорожня. – К. : УкрІНТЕІ, 2010. – 44 с.
26. Золотар О.О. Досвід правового забезпечення інформаційної безпеки в країнах східного партнерства ЄС (Молдова, Грузія). LEX PORTUS № 3 (5)'2017. С. 70-80.
27. Інформаційна політика України: європейський контекст : [монографія] / [Губерський Л. В., Макаренко Є. А., Камінський Є. С. та ін.]. – К., 2007. – 345 с.
28. Інформаційне суспільство в Україні: глобальні виклики та національні можливості. – К., НІСД, 2015. – 29 с.
29. Інформаційно-комунікаційні технології як пріоритетний напрям розвитку сучасної економіки: аналітичний огляд / [Писаренко Т. В., Кваша Т. К., Кочеткова О. П. та ін.]. – К. : УкрІНТЕІ, 2011. – 121 с.
30. Концептуальні засади розвитку системи забезпечення національної безпеки України: аналіт. доп. / О. О. Резнікова, В. Ю. Цюкало, В. О. Паливода, С. В. Дрьомов, С. В. Сьомін. К.: НІСД, 2015. 58 с.
31. Корж І.Ф. Об'єкт і предмет наукового дослідження в інформаційній сфері. “Інформація і право” № 3(22)/2017. С. 19-26 .
32. Кохановська О. Цивільно-правові аспекти реалізації інформаційних прав та виконання інформаційних обов'язків/ О. Кохановська // Право України. – 2015. – № 4. – С. 88–91.
33. Коцюба Н.И. Українська термінологія державного управління (становлення та розвиток). Автореф. дис... канд. філол. наук: 10.02.01 / Н.Й. Коцюба; Львів. нац. ун-т ім. І.Франка. — Л., 2004. — 16 с.

34. Кравчук О. Поняття та правовий статус засобів масової інформації в Україні / О. Кравчук // Право України. – 2015. – № 5. – С. 125–128.
35. Красноступ Г. Правове забезпечення державної інформаційної політики/ Г. Красноступ // Юридичний журнал. – 2016. – № 10. – 65 с.
36. Кудрявцева С. П. Міжнародна інформація. Навчальний посібник./ С. П. Кудрявцева, В. В. Колос. – К.: Видавничий Дім “Слово”, 2015. – 400 с.
37. Ларін С.В. Сутність та зміст поняття “національні цінності” в контексті сучасних дослідницьких підходів. Вісник НАДУ при Президентіві України № 2. 2016 С. 44-49.
38. Луценко С. Л. Моделі побудови інформаційного суспільства: порівняльний аналіз / С. Л. Луценко // Ефективність державного управління : [зб. наук. пр.]. – Львів : ЛРІДУ НАДУ, 2010. – Вип. 25. – С. 313-321.
39. Макаренко Є. А. Європейська інформаційна політика/ Є. А. Макаренко – К.: Наша культура і наука, 2010. – 368 с.
40. Мануйлов Є.М. Аксіологічний вимір інформаційної безпеки української держави. Вісник Національного університету «Юридична академія України імені Ярослава Мудрого» № 3 (34) 2017. С. 13-30.
41. Мельничук, Л., Андрійчук, Ю., Чальцева, О., Штиршов, О., & Євтушенко, І. (2023). Протидія загрозам ефективному управлінню кадровим потенціалом у системі публічного адміністрування. *Financial and Credit Activity Problems of Theory and Practice*, 2(49), 426–434. <https://doi.org/10.55643/fcaptp.2.49.2023.4009>
42. Новицький А. М. Ризики у правовому регулюванні формування основ інформаційного суспільства/ А. М. Новицький // Право та управління. – 2011. – № 1. – С. 323–329.
43. Олійник О. Державна інформаційна політика та інформаційна безпека України: політико-правові аспекти / О. Олійник // Право України. – 2015. – № 5. – С. 108–111.
44. Панова І. В. Інформаційне право: теоретичні засади формування становлення та утвердження в системі права України / І. В. Панова // Митна

справа. – 2011. – № 4 (76). – Частина 2. – С. 340–345.

45. Пилипчук В.Г. Забезпечення інформаційної безпеки України: сучасні тенденції та проблеми. Запобігання новим викликам та загрозам інформаційній безпеці України: правові аспекти : матеріали наук.-практ. конф. /06 жовт. 2016 р./ Упоряд.: В. М. Фурашев. Київ : НТУУ «КПІ імені Ігоря Сікорського», Вид-во «Політехніка», 2016. С. 24-28.

46. Пилипчук В.Г., Брижко В.М. Проблеми становлення і розвитку інформаційного законодавства в контексті євроінтеграції України. “Інформація і право”, № 1(1). 2011. С. 11-19 с.

47. Принципи Європейської хартії місцевого самоврядування : навч. посібник / [М. Пітцик, Є. С. Мальто, В. Кравченко та ін. ; ред. В. В. Кравченко] – К., 2000. – 136 с.

48. Про державну підтримку засобів масової інформації та соціальний захист журналістів: Закон України від 23 вересня 1997 р. // Відомості Верховної Ради України. – 1997. – № 50. – Ст. 302.

49. Про Державну службу спеціального зв'язку та захисту інформації України: Закон України від 23 лютого 2006 р. // Відомості Верховної Ради України. – 2006. – № 30. – Ст. 25.

50. Про державну таємницю: Закон України від 21 січня 1994 р. // Відомості Верховної Ради України. – 1999. – № 49. – Ст. 428.

51. Про друковані засоби масової інформації (пресу) в Україні: Закон України від 16 листопада 1992 р. // Відомості Верховної Ради України. – 1993. – № 1. – Ст. 1.

52. Про захист інформації в автоматизованих системах: Закон України від 5 липня 1994 р. // Відомості Верховної Ради України. – 1994. – № 31. – Ст. 286.

53. Про захист персональних даних: Закон України від 1 червня 2010 р. // Відомості Верховної Ради України. – 2010. – № 34. – Ст. 481.

54. Про інформацію: Закон України від 2 жовтня 1992 р. // Відомості Верховної Ради України. – 2011. – № 32. – Ст. 313.

55. Про Концепцію Національної програми інформатизації: Закон України від

4 лютого 1998 р. // Відомості Верховної Ради України. – 1998. – № 27–28. – Ст. 181.

56. Про Основні засади розвитку інформаційного суспільства в Україні на 2016-2020 роки. Розпорядження Кабінету Міністрів України. № 386-р від 15 травня 2013 р. Режим доступу : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/386-2013-%D1%80#n8>

57. Про порядок висвітлення діяльності органів державної влади та органів місцевого самоврядування в Україні засобами масової інформації: Закон України від 23 вересня 1997 р. // Відомості Верховної Ради України. – 1997. – № 49. – Ст. 299.

58. Про ратифікацію Конвенції про захист осіб у зв'язку з автоматизованою обробкою персональних даних та Додаткового протоколу до Конвенції про захист осіб у зв'язку з автоматизованою обробкою персональних даних стосовно органів нагляду та транскордонних потоків даних: Закон України від 6 липня 2010 р. // Відомості Верховної Ради. – 2010. – № 46. – Ст. 542.

59. Про телекомунікації: Закон України від 18 листопада 2003 р. // Відомості Верховної Ради України. – 2004. – № 12. – Ст. 155.

60. Проданюк Р. І. Інформаційна безпека в соціологічному контексті: до постановки проблеми. Науково-теоретичний альманах «Грані». 2018. Т. 21. № 4. С. 84-90.

61. Сопілко І.М. Становлення інформаційного суспільства та інформаційні загрози в мережі Інтернет. Юридичний вісник 3 (44) 2017. С. 61-64 397 .

62. Тимків В. Тенденції та механізми удосконалення місцевого самоврядування Великої Британії у контексті євроінтеграції : [Електронний ресурс] / В. Тимків // Режим доступу : http://korekta.io.ua/s119365/vasil_timkiv._tendencie_ta_mehanizmi_udoskonalennya_miscevogo_samovryaduvannya_velikoe_britanie

63. Ткачук Т. Складники інформаційної безпеки: аналіз критеріїв. Visegrad journal on human rights. 2017 (4). С.153-158.

64. Толочков А. А. Деякі аспекти загального визначення поняття

інформації / А. А. Толокнов // Збірник наукових праць. Вип.47. – Одеса: Юридична література, 2016. – С. 316–323.

65. Удосконалення правового регулювання трудових відносин державних службовців України в умовах євроінтеграції [Електронний ресурс] / О. М. Штиршов, Г. О. Решетілов // Наукові праці [Чорноморського державного університету імені Петра Могили комплексу "Києво-Могилянська академія"]. Серія : Державне управління. - 2017. - Т. 305, Вип. 293. - С. 75-80. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Npchdu_2017_305_293_16

66. Хаба Р.С. Деструктивні інформаційні впливи в сучасних умовах. Інформаційна безпека людини, суспільства, держави. № 1(21) 2017. С. 216-224.

67. Цимбалюк В. С. Інформаційне право – право інформаційного суспільства / В. С. Цимбалюк // Вісник Національного технічного університету України “Київський політехнічний інститут”. Серія: Політологія. Соціологія. Право. – 2014. – № 3.

68. Чубукова О. Правова основа інформатизації суспільства / О. Чубукова // Право України. – 2012. – № 4. – С. 96–99.

69. Brown R. The Global Information Infrastructure: Agenda for Cooperation / R. Brown, L. Irving, S. Katzen // National Technical Information Agency. Mode of access: <http://www.ntia.doc.gov/reports/giiagend.html>.

70. Bunce V. Subversive Institutions: Comparative Democratization: Big and Bounded Generalizations / V. Bunce // Comparative Political Studies. – 2000. – V. 33. – № 6–7. – P. 703 – 734.

71. Connection Community Content: The Challenge of the Information Highway. Final Report of the Information Highway Advisory Council. Mode of access <http://www.abebooks.co.uk/9780662237945/Connection-Community-Content-Challenge-Information0662237943/plp..>

72. Shtyrov, A., & Yemelyanov, V. (2020). Yevropeyskyi dosvid u sferi vzaiemodii derzhavy ta instytutiv hromadianskoho suspilstva.[European experience in the field of interaction between the state and institutions of civil society]. Publichne upravlinnia ta rehionalnyi rozvytok – Public administration and regional

development, (9), 940-965. Режим доступу:
<https://doi.org/10.34132/pard2020.09.12>

73. Shtyrov, O., & Verba S. (2020). Derzhavne upravlinnia protsesamy mizhnarodnoho spivrobitnytstva Ukrainy v sferi informatsiinykh vidnosyn. [State management of international cooperation processes of Ukraine in the field of information relations] Publichne upravlinnia ta rehionalnyi rozvytok – Public administration and regional development, (9), 889-914. Режим доступу:
<https://doi.org/10.34132/pard2020.09.10>

74. Shyra, T., Shtyrov, O., Korchynskyy, I., Zerkal, A., & Skoryk, H. (2020). Providing the corporate security strategy in the management system of the enterprise. Business: Theory and Practice, 21(2), 737-745.
<https://doi.org/10.3846/btp.2020.12975>